głos LUDU
GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

DZIŚ W NUMERZE:

Koniec milczenia o chorobie str. 3
Sztuka o pograniczach str. 4
»To będzie dobry rocznik« str. 5
Karwina z punktem przewagi str. 8

SOBOTA
17 LUTEGO 2007
NR 20
ROCZNIK LXII
CENA 6 KČ

tel.: 558 731 766
faks: 558 740 044
info@glosludu.cz

Fot. KATERINA CZERNÁ

ena Polska TC zaprasza dzisiaj o godz. 17.30 na premierę spektaklu Stanisława Tyma ozmowy przy wycinaniu lasu" w reżyserii Szymona Kuśmidera. Przed premierą o godz. .00 odbędzie się w Galerii Teatru Cieszyńskiego wernisaż wystawy Ivany Durstinowej pt. ażdy ma swego anioła".

NA POCZĄTEK CENTRUM MIASTA

Dwujęzyczność na etapy

CZ. CIESZYN **(ar) – Zainstalować tablice z dwujęzycznymi nazwami ulic w mieście Cieszynie w kilku etapach – taki jest wynik obrad czeskocieszyńskiego komitetu ds. mniejszości narodowych, który spotkał się w środę w ratuszu. Wprowadzanie dwujęzycznego nazewnictwa będzie bowiem trzeba najpierw sfinansować z kasy miejskiej, a dopiero potem środki te zostaną zwrócone miastu z kasy państwowej za pośrednictwem Urzędu Wojewódzkiego w Ostrawie.**

Komitet zdecydował się na stopniowe wprowadzanie dwujęzycznego nazewnictwa z powodu stanu kasy miejskiej. Tegoroczny budżet miasta nie przewidywał tego typu wydatków, nie znano bowiem zasad finansowania wprowadzania dwujęzyczności przez władze województwa.

Obecnie pracownicy ratusza stwierdzają w całym mieście dokładną liczbę tablic, które będzie trzeba zastąpić nowymi. – *Mamy już przygotowane tłumaczenia wszystkich ulic w Cz. Cieszynie – jest ich 171. Wiadomo jednak, że nie można wszystkich zmienić od razu. Koszty jednej tablicy to ok. 1 tys. Kc. Na zebraniu zadecydowaliśmy, że w pierwszym etapie wprowadzone zostaną dwujęzyczne nazwy ulic tylko w samym centrum miasta; jest ich 76. Chodziło o tereny między Olzą i torami kolejowymi, począwszy od Alei Masaryka po ulicę Strzelniczą* – mówi przewodniczący, **Jan Branny**.

Jakie będą zatem kolejne kroki? – *Nasz komitet poda dokładną informację o stanie przygotowań do instalacji tablic dwujęzycznych na najbliższym posiedzeniu samorządu, a potem jego członkowie dadzą polecenie radzie miejskiej, aby wydzieliła na ten cel z kasy potrzebną kwotę. Przewidujemy, że nie przekroczy ona na tym etapie 250 tys. Kc* – wyjaśnia J. Branny.

Wprowadzenie dwujęzycznych tablic w innych częściach miasta zależne będzie od tego, kiedy dotrą do miasta państwowe środki finansowe.

Dodajmy, że w związku z budową nowego korytarza kolejowego między Karwiną a Mostami koło Jabłonkowa Kongres Polaków w RC zorganizuje w przyszłym tygodniu spotkanie robocze przewodniczących komitetów ds. mniejszości narodowych wszystkich gmin leżących na tym odcinku Kolei Koszycko-Bogumińskiej. Będzie na nim mowa o możliwościach wprowadzania kilkujęzycznego nazewnictwa na dworcach i terenach przydworcowych, co zgodne jest z europejskimi standardami.

Jak się nie znamy

OSTRAWA (mro) – Motywem przewodnim inaugurującego czwarty rok działalności „Stolika Polskiego" w Domu Książki „Librex" była w środę wymiana poglądów na to, jak Czesi i Polacy nie znają się wzajemnie. Narodowe strony zyskały doborową reprezentację, orędownicy Polaków występowali bowiem pod przywództwem **Anny Olszewskiej**, kierownik Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie, a Czesi – konsula generalnego RC w Katowicach, **Josefa Byrtusa**.

Zanim jednak rozpoczęto roztrząsać zawiłości obyczajowo-kulinarno-językowe, konsul Byrtus przekazał **Radce Bakovej**, adeptce dziennikarstwa związanej z Radiem Czeskim w Ostrawie nagrodę „Region 2006" za zajęcie pierwszego miejsca w konkursie pt. „Moje wakacje" ogłoszonym przez Radę Regionalną Syndykatu Dziennikarzy RC. Nagrodę co się zowie – parodniowy wyjazd w Przemyskie śladem dzielnego wojaka **Josefa Švejka**.

Dyskusję o różnicach między Czechami i Polakami poprowadził **Michał Przywara**, student polonistyki ostrawskiej, po kolei zagłębiając się w kwestie narodowego napoju (nie tylko wyskokowego), narodowej potrawy i sposobów jej przyrządzania (oj, posypały się pomysły na bigos) oraz tego, jak się witamy, i jak Czesi i Polacy proszą swoje lube o rękę (temat tym bardziej aktualny, gdyż Stolik odbył się przecież w Walentynki). Potem było rozwikłanie terminów „czeski błąd" oraz „czeski film", o których używaniu przez Polaków Czesi nie mają pojęcia. Całość zakończył happening robienia kanapek z wędliną i musztardą – bowiem i w tak normalnej kwestii są między sąsiadami znad Olzy różnice (aspektem tego punktu programu była glossa „Kanapka a pojęcie demokracji").

Wieczór przygotowały jak zwykle gospodynie „Stolika" – **Janina Raclavska** oraz **Martyna Radłowska-Obrusnik**.

Walmark« na Łotwę

LDRZYCHOWICE (mro) – „Walark" – czeski lider wśród produntów suplementów diety – otworzy iosną swoją filię w stolicy Łotwy ydze. Będzie to ósma siostrzana firma oldrzychowickiej centrali, którą poprowadzi dotychczasowy dyrektor innej nadbałtyckiej filii – na Litwie, **František Čekal**.

Jak w rozmowie z „GL" podkreślił dyrektor generalny firmy, **Tomáš Macura**, „Walmark" sprzedaje na Łotwie swe wyroby, przede wszystkim bardzo popularne GinkoPrim, ArthroStop Plus oraz Vitavision i Urinal, już 8 lat. Przez ten czas firma wybudowała sobie na tyle mocną pozycję, że utworzenie filii nie podlegało dyskusji. – *W ostatnich latach udaje się nam co roku otwierać po jednej zagranicznej filii. Chcielibyśmy nie zmieniać tego tempa* – mówi T. Macura.

Dodajmy, że „Walmark" ma swoje filie na Słowacji, w Polsce, Rumunii, na Węgrzech, Ukrainie, Litwie i Bułgarii. Firma eksportuje swoją produkcję do ponad 20 krajów. Już dziś utarg z rynków zagranicznych przeważa nad czeskim (57 proc.).

Wieś w sieci

YSTRZYCA (hs) – Wczoraj zostały uchomione nowe strony internetoie Bystrzycy. Na razie są jeszcze w owijakach, nie wszystkie informacje ożna na nich zdobyć. Zapowiada się jednka ciekawie. Wg słów ich vórcy, informatyka Urzędu Gminnego **Jiřego Gieraczki**, do dwu tygodni owinny być już w kształcie ostateczlámal. Flym.

Strony internetowe mają przejrzysty układ. Składają się z trzech całości matycznych: samorząd Bystrzycy, rząd Gminny oraz Bystrzyca – miejco, w którym żyjemy. Odwiedzający będą więc mogli w prosty sposób otrzeć do potrzebnych informacji. utor stron zapowiada również foam. FAQ. Powinien znaleźć się na ich także ulepszony kalendarz akli.

– *Strony internetowe będą w przyłości w kilku wersjach językowych. ostaramy się, by w ciągu kwartału ojawiła się polska wersja. Później a pewno będzie jeszcze angielska, iemiecka... Zobaczymy* – powiedział edakcji J. Gieraczka.

Trucizna do zbadania

STONAWA (dc) – Jak na razie nie udało się wykryć sprawcy, który przed dwoma tygodniami otruł w gminie siedem psów. Władzom gminnym zależy na jego wykryciu, ponieważ istnieją obawy, że ofiarą truciciela mogłyby paść również dzieci. Dlatego wójt gminy spotkał się z policją, a samorząd zgadza się na to, że gmina pokryje hodowcom psów część kosztów związanych z przeprowadzeniem testów laboratoryjnych. – *Stwierdzenie, o jaką truciznę chodzi, leży w interesie całej gminy* – powiedział wójt **Andrzej Feber**.

Prawdopodobnie dzięki temu, że sprawa pojawiła się w mediach, a właściciele psów zaczęli je zamykać i zwracać uwagę na obcych ludzi, nie doszło już do nowych przypadków zatrucia zwierząt.

CENTRUM OPEN OKNA DRZWI
www.centrumopen.cz
profesjonalna wymiana okien
UWAGA !!!
do końca marca maksymalnie obniżone ceny
774 287 750
Cieszyn, ul. Zamkowa 2, Most Przyjaźni
wjazd do Czech – po polskiej stronie
800 100 194
bezpłatna linia
Slezská Ostrava, ul. Těšínská 96/42
GL-071

pogoda

OBOTA – Zachmurzenie umiarkowane z przejaśnieniami, rano mogą ię pojawić mgły. Temperatura w nocy d 0 do -4 st. C, w dzień 3-7 st. C. Wiatr płd.-wsch. 2-6 m/s.

NIEDZIELA i PONIEDZIAŁEK – Zachmurzenie umiarkowane z przejaśnieniami. Lokalnie mogą się pojawić mgły. Temperatura w nocy od 0 do -4 st. C, w dzień 5-9 st. C. Wiatr płd. 3-7 m/s.

WŁAŚCICIELE STARYCH STUDNI MOGĄ BYĆ SPOKOJNI

Woda za pozwoleniem

PRAGA (dc) – W związku ze zmianami w prawie wodnym dnia 1 stycznia 2008 r. pozbędą ważności dotychczasowe pozwolenia wodnoprawne na pobór wód powierzchniowych i podziemnych oraz wypuszczanie ścieków do wyżej wymienionych wód, które wydane zostały i nabyły mocy prawnej do 31 grudnia 2001 r. Nowe pozwolenie będzie musiał mieć każdy, kto pobiera wodę podziemną lub powierzchniową oraz ten, kto do wód tych wypuszcza ścieki.

W praktyce chodzi np. o wodę ze studni, tak kopanych, jak i wierconych, wodę z potoków czy zbiorników wodnych wykorzystywaną w celu podlewania ogrodu, pojenia zwierząt czy innym celu mającym związek z działalnością gospodarczą (stawy, baseny, zakłady ogrodnicze). Nowe pozwolenia nie są potrzebne w wypadku poboru wody podziemnej ze źródeł przeznaczonych do indywidualnego zaopatrywania się domostw, ważność dotychczasowych pozwoleń zostanie w tym wypadku zachowana. Jako źródła należy rozumieć studnie, z których osoby prywatne czerpią wodę do picia używaną w swych domach, jak również wodę używaną do podlewania swych prywatnych przydomowych ogrodów czy napuszczania prywatnego basenu. Pozwolenie nie jest również potrzebne, jeżeli do czerpania wody powierzchniowej nie jest stosowane żadne urządzenie techniczne (np. pompa).

Do rzeczniczki prasowej Ministerstwa Rolnictwa RC, **Táni Královej**, zwróciliśmy się z pytaniem, jak mają postępować właściciele starych, na przykład przedwojennych studni, którzy nie wiedzą często nawet, czy w przeszłości studnie te uzyskały w ogóle jakieś pozwolenie wodnoprawne. – *Stare pozwolenia powinny mieć studnie oddane do użytku począwszy dniem 1. 1. 1955 r. Przed rokiem 1955 nie było jednolitego systemu wodnoprawnego, dlatego starsze studnie, tzw. „studnie historyczne", które służą do indywidualnego zaopatrywania domostw, będą traktowane tak, jak gdyby miały pozwolenie. Nawet w takim wypadku, jeśli nie uda się odnaleźć ich dokumentacji* – odpowiedziała nam T. Králová.

Ciąg dalszy na str. 2

9 771212 422065 07020

W rodaków

■ Po raz ósmy cieszyńskie Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika zorganizowało Koncert Walentynkowy. Dochód ze sprzedaży biletów i fantów przeznaczono na rzecz hospicjum im. Łukasza Ewangelisty w Cieszynie. W tym roku udało się zebrać ponad 14 tys. zł. Wcześniej imprezę organizowała dodatkowo jeszcze szkoła im. Antoniego Osuchowskiego. Tym razem cały ciężar odpowiedzialności spoczął na uczniach i nauczycielach „Kopera".

■ Na początku tygodnia z parku obok Muzeum Zofii Kossak w Górkach zniknęły dwie pamiątkowe tablice zdobiące obelisk poświęcony pamięci Zofii Kossak. Obelisk stanął w parku przy ruinach dawnego dworku Kossaków w roku 1993, w 25. rocznicę śmierci pisarki. Kamienny postument ufundowały władze gminy Brenna, natomiast na tablice pieniądze ofiarowali mieszkańcy Górek.

■ Kolejny przypadek sepsy, zwanej również posocznicą, zanotowano w Szpitalu Śląskim w Cieszynie. Choroba dotknęła 53-letnią kobietę. Nie wiadomo jeszcze jakimi bakteriami był wywołany wstrząs. Jest to już drugi tego typy przypadek w ciągu kilku tygodni. W otoczeniu osób, które zachorowały na naszym terenie nie stwierdzono jednak czynników, które mogłyby spowodować sepsę. Fachowcy uspokajają twierdząc, że nie ma powodu do obaw. Nie grozi epidemia.

■ Powoli krystalizuje się projekt wspólnego polsko-czeskiego ośrodka ratowniczego. Na terenie Cieszyna, w jednym budynku, mają znajdować się jednostki straży pożarnej i pogotowia ratunkowego, które będą wyjeżdżały na akcje po obu stronach Olzy.

■ W 1966 r. fragment stromego, zalesionego zbocza w Wiślicy koło Skoczowa został objęty prawną ochroną. Niestety, mimo to „Skarpa Wiślicka" nadal narażona jest na skutki bezmyślnej działalności ludzi, którzy o ekologii mają raczej mgliste pojęcie. Ostatnio np. skoczowscy strażnicy miejscy odkryli w rezerwacie cztery nielegalne kolektory ściekowe.

■ Tragicznie zakończył się manewr wyprzedzania dla 33-letniego mieszkańca Bratysławy. Kierowany przez niego bus został zmiażdżony w zderzeniu z litewskim tirem. Do zdarzenia doszło na krajowej „jedynce", na obwodnicy Skoczowa. Słowak jest już ósmą śmiertelną ofiarą wypadków na drogach w cieszyńskim regionie od początku roku – w całym roku ubiegłym ofiar śmiertelnych było dziesięć.

■ Ostatnio o Cieszynie stało się w Polsce głośno za sprawą... Czeskiego Cieszyna. A konkretnie z powodu ograniczeń, jakim poddano tam „panienki z ulicy". Niektórzy po polskiej stronie granicy biją na (chyba zdecydowanie przedwczesny) alarm, że urażone dziewczęta zaczną teraz uprawiać swój zawód za miedzą.

■ Pod wiaduktem przy ulicy Katowickiej w Cieszynie nie dało się dotąd parkować, bo przęsła pod nim były ulubionym miejscem spotkań gołębi, których odchody okraszały maski samochodów. Po modernizacji wiaduktu starostwo postanowiło zainstalować pod nim specjalne siatki, które uniemożliwiają ptakom dostęp do dawnych miejsc gniazdowania. Gołębie szybko odwzajemniły się urzędnikom starosty Mirosława Kożdonia i teraz przesiadują na ich budynku, robiąc po parapetach...

■ Jeszcze dwa tygodnie temu nic nie wskazywało na to, że młodzież szkolna przyjedzie jednak w góry na ferie zimowe. Na szczęście po 10 lutego w Beskidach spadł śnieg, co pozwoliło uruchomić większość stacji narciarskich. Młodzież z województw: śląskiego, pomorskiego i warmińsko-mazurskiego, która wypoczywa teraz w górskich ośrodkach, nie narzeka na brak atrakcji – zadbali o nie zarówno prywatni przedsiębiorcy, jak i władze gmin.

Opr. (kor)

Niesygnowane materiały publicystyczne i informacyjne pochodzą z internetowych serwisów informacyjnych.

Fot. ELŻBIETA MYSZKA

Z autorem (z prawej) wyjechał do Ustronia Roman Kaszper z Kongresu Polaków – wydawcy książki.

SPOTKANIE AUTORSKIE Z KAZIMIERZEM KASZPEREM

»Dwubrzeżność« wzbogaca

USTRON (em) – *Nie wiem, czy mam stanąć przed państwem jako Zaolziak, czy jako jeden z was, Cieszyniak* – takimi słowami przywitał w środę **Kazimierz Kaszper** przybyłych na spotkanie z nim Ustroniaków. W oddziale Muzeum Ustrońskiego ze zbiorami Marii Skalickiej odbyła się tego dnia promocja najnowszej książki K. Kaszpera – drugiego tomu „Ziół na kamieniu".

Na początku spotkania pisarz zastanawiał się nad pewnym aspektem swojej tożsamości, który nazwał „dwubrzeżnością". Pracując jako redaktor „Głosu Ziemi Cieszyńskiej" przez lata związany był też z prawym brzegiem Olzy. Jego los tak się potoczył, że może uczestniczyć w życiu jednego i drugiego brzegu. Dylemat dotyczy tego, czy owa dwubrzeżność jest powodem frustracji, czy też może wyposażać człowieka w jakieś dodatkowe zdolności i wyjątkowe inspiracje? Pisarz przyznał, że tworząc „Zioła na kamieniu" chciał sam przed sobą pozbyć się tego dylematu. – *Każdy z tych tekstów jest próbą odpowiedzi na pytanie, kim jestem, i czy identyfikowanie się z Ziemią Cieszyńską jest wystarczająco bogate, aby mogło się złożyć na wartościowe życie* – powiedział pisarz.

Na spotkaniu K. Kaszper wymienił osoby, których sylwetki przedstawił w książce, zdradzając mimowolnie, że materiały powstały nie tylko z ciekawości i dociekliwości dziennikarza, ale przede wszystkim z poszukiwań człowieka i bystrego obserwatora swojego regionu. Swoją książkę nazwał *prywatnym kompendium ziemi cieszyńskiej*.

Zgromadzeni goście interesowali się nie tylko książką. Znali K. Kaszpera jako pisarza, ale też jako dziennikarza i redaktora naczelnego „Zwrotu". Pytano o nowe wyzwania, jakie stanęły przed czasopismem, o zrewolucjonizowaną formę, nie tylko tą graficzną. Wiele pytań dotyczyło również kondycji Polaków na Zaolziu, poruszano niełatwe problemy tożsamości Zaolziaków.

Droższy czynsz

HAWIERZÓW (wak) – W mieszkaniach komunalnych wzrośnie czynsz. Stawka bazowa za lokale I kategorii w Hawierzowie Mieście i Podlesiu wzrośnie z dotychczasowych 17,54 do 20,13 Kc/m kw., w Szumbarku z 15,79 na 18,61 Kc, a w Suchej z 16,66 do 19,37 Kc za m kwadratowy. Do kasy biura pośrednictwa zajmującego się administracją mieszkań komunalnych wpłynie z tego tytułu dodatkowo o ponad 1 110 tys. koron. Te przeznaczone będą na remont i modernizację.

moim zdaniem

DANUTY CHŁUPOVÁ

Do Polaka po czesku?

Wdrażanie podwójnego nazewnictwa w zaolziańskich gminach to ostatnio jeden z gorących tematów w naszej gazecie. I słusznie – skoro jako mniejszość narodowa mamy prawo do używania w miejscach publicznych języka ojczystego, to dlaczego z prawa tego w maksymalnie możliwej mierze nie skorzystać?

Obawiam się jednak, by nie skończyło się na tym, że urzędy gminne i inne instytucje w naszych miejscowościach będą się co prawda pyszniły polskimi tablicami, lecz w praktyce w urzędach tych tylko nieliczni z nas będą, załatwiając swe sprawy, posługiwali się językiem polskim. Niekoniecznie zresztą literacką polszczyzną, lecz przynajmniej z polska brzmiącą gwarą.

Sprawa oczywiście nie jest taka prosta. Terminologia stosowana w przepisach prawnych jest czeska. Dlatego również obywatelowi narodowości polskiej łatwiej, załatwiając sprawy urzędowe, używać czeskich terminów niżeli zanim uda się do urzędu, szukać najpierw polskich odpowiedników. Potem, prawdopodobnie bezpodstawnie, sądzimy często, że jeżeli będziemy mówili publicznie po polsku, to nasi rozmówcy nas nie zrozumieją lub też będą do nas niechętnie nastawieni.

Przyznaję, że do niedawna też tak sądziłam. Po polsku rozmawiałam w urzędach tylko z osobami, o których wiedziałam, że są Polakami. Gdy rozpoczęłam pracę w redakcji „GL", powiedziałam sobie jednak, że przecież dzwoniąc w imieniu polskiej gazety do jakiegoś urzędu lub firmy na terenie Zaolzia nie będę mówiła po czesku. W najgorszym wypadku mój rozmówca powie mi, że nie rozumie i wtedy zawsze mogę przejść na język czeski.

Z moich, na razie co prawda niedużych, doświadczeń wynika, że po pierwsze: nawet Czesi rozumieją i nie przeszkadza im, gdy mówi się im po polsku, często nawet starają się odpowiadać choć trochę zbliżoną do języka polskiego gwarą, a po drugie: w instytucjach i firmach ciągle dużo jest osób narodowości polskiej (te mówią również gwarą, lecz zbliżoną do poprawnej polszczyzny).

Otóż to. Czy przypadkiem nasze obawy, że większość osób, do których zwrócilibyśmy się po polsku, nie będzie nas rozumiała, nie wynikają z tego, że posługując się publicznie a priori językiem czeskim, nie mamy szansy stwierdzić, czy nasz rozmówca nie jest przypadkiem Polakiem? My do niego mówimy po czesku, a on do nas też. Krąg się zamyka. Wynikiem jest to, że odnosimy nieuzasadnione wrażenie, że trzeba wszędzie mówić po czesku, ponieważ na Polaka rzadko można natrafić.

Może spróbujmy wszyscy po trosze przerwać ten krąg?

chlupova@glosludu.cz

W małżeństwie niełatwo

PRAGA/REGION (dc) – Kończący się tydzień ogłoszony został z inicjatywy stowarzyszeń chrześcijańskich Narodowym Tygodniem Małżeństwa. W ramach RC chodzi o pierwszą tego rodzaju akcję, której celem jest zwrócenie uwagi na to, że dobre stosunki między mężczyzną i kobietą nie są czymś oczywistym.

Za największy problem dzisiejszych małżeństw psychologowie z poradni małżeńskich uważają to, że ludzie nie umieją rozmawiać ze sobą, nie potrafią dojść do porozumienia w podstawowych sprawach życia dziennego, takich jak wychowanie dzieci, organizacja życia rodzinnego, sposób spędzania wolnego czasu. W RC 65 małżeństw ze 100 kończy się rozwodem, a przeciętna długość trwania małżeństwa wynosi zaledwie 14 lat. Częściej rozwodzą się mieszkańcy aglomeracji miejskich niż ludności wiejska.

Poza małżeństwem przychodzi na RC na świat 30 proc. dzieci. Dla tych par sytuacja taka jest nawet bardziej korzystna ekonomicznie. Np. kobiety deklarujące, że same wychowują dziecko, mają dłuższy płacony urlop macierzyński. Z drugiej strony państwo wspiera małżeństwa przez wprowadzoną po pierwszy przy rozliczaniu podatku dochodowych za rok 2005 możliwość wspólnego rozliczania się małżeństw wychowujących dzieci.

Woda za pozwoleniem

Dokończenie ze str. 1

Dodała, że automatyczne przedłużenie pozwolenia na pobór wody do picia nie jest uwarunkowane nową analizą chemiczno-biologiczną wody, która wymagana jest, gdy chodzi o pozwolenie na oddanie do użytku nowej studni.

O nowe pozwolenie lub przedłużenie aktualnego muszą wystąpić więc tylko właściciele studni, które nie służą jako źródła do indywidualnego zaopatrywania domostw (lecz w związku z zarobkową działalnością gospodarczą) lub też studni oddanych do użytku od roku 1955, nie mających ważnego pozwolenia. Wniosek należy podać w terminie do 1 lipca br. Sprawy załatwiają urzędy gminne z poszerzonymi kompetencjami, z reguły wydziały środowiska naturalnego.

Bliższe informacje można uzyskać na stronach internetowych ministerstwa rolnictwa *www. zanikpovoleni.cz* lub dzwoniąc pod numer telefonu 800 101 197. Jak jednak sprawdziliśmy, trudno się dodzwonić, ponieważ, jak powiedziała nam T. Králová, ze względu na duże zainteresowanie publiczności telefon jest przeciążony. Dlatego najlepiej zwrócić się do urzędu gminnego i konkretną sprawę omówić z kompetentnym urzędnikiem.

Ciekawostki

Kup sobie nazwę ulicy

Chcąc podreperować swój budżet wieś Ivad na Węgrzech postanowiła sprzedawać prawa do nazw swoich ośmiu ulic. W ten sposób mogą się uwiecznić wszyscy chętni. Wystarczy tylko, że zapłacą 100 tys. forintów (511 dolarów) za każdy metr „swojej" ulicy. Mieszkańcy położonego w północno-wschodniej części kraju Ivad mają nadzieję, że z oferty skorzystają także światowe znakomitości. Jeśli na przykład Barbra Streisand, którą bardzo lubię, jeszcze nie ma ulicy nazwanej swoim imieniem, może się na nią zdecydować w naszej miejscowości – wyjaśnił Gabor Ivady z władz Ivad, gdzie wszystkich 400 mieszkańców jest ze sobą spokrewnionych. Każdy, kto będzie chciał zostać patronem ulicy, otrzyma gwarancję, że jej nazwa nie zmieni się przez 300 lat. Przespacerowanie się po swojej ulicy będzie jednak niemożliwe, ponieważ węgierskie prawo nie zezwala na nazywanie ulic od osób żyjących.

W Jaskini Raj

Ponad 47 tysięcy stalaktytów oraz kilkaset innych form naciekowych znajduje się w Jaskini Raj koło Kielc. Tak wynika z inwentaryzacji przeprowadzonej przez naukowców i studentów kieleckiej Akademii Świętokrzyskiej, którzy do liczenia zastosowali nowatorską metodę. Średnie zagęszczenie stalaktytów w całej jaskini to 82,5 na metr kwadratowy, a w szczególnie bogatej w te formy Sali Stalaktytowej na metr kwadratowy przypada średnio 217 stalaktytów.W dolnej części jaskini naliczono 345 form. Najwyższy spośród stalagmitów ma 77 cm wysokości i znajduje się w Sali Kolumnowej, a najwyższy stalagnat, czyli forma naciekowa w kształcie kolumny powstająca z połączenia stalaktytu ze stalagmitem, mierzy 195 cm i znajduje się w Sali Wysokiej. W jaskini występują też inne formy, m.in. draperie i perły jaskiniowe. Do przeprowadzenia inwentaryzacji użyto aparatu cyfrowego, którym sfotografowano pola wyznaczone za pomocą specjalnej siatki. Fotografie przeniesiono do komputera i na monitorze liczono formy naciekowe. Dla sprawdzenia policzono formy naciekowe metodą tradycyjną; różnica była rzędu dwóch procent. Badania prowadzili przez trzy lata trzej naukowcy oraz trzej studenci z Koła Naukowego Geoekologów. Inwentaryzację prowadzono w poniedziałki, gdy jaskinia była niedostępna dla ruchu turystycznego. Jaskinia Raj uchodzi za jedną z najpiękniejszych w Polsce, wyróżnia się bogatą i dobrze zachowaną szatą naciekową. Została odkryta w latach 1963-64. Ze względu na bogatą szatę naciekową, walory naukowe i dydaktyczne objęta jest ochroną jako rezerwat przyrody, jest też chronionym stanowiskiem archeologicznym.

Pan młody

Aleksandr Kapitonow, 83-letni Kozak spod Krasnodaru, chce się ożenić po raz 33., licząc na to, że tym razem doczeka się syna, który spełni jego oczekiwania. Dotychczasowych 32 jego męskich potomków – jak powiadał – „do niczego się nie nadawało". Rosyjska gazeta „Moskowskij Komsomolec", która o tym informuje, podała, że w okolicach Krasnodaru odnalazła również 77-letnią kobietę, która wychodziła za mąż 28 razy. Dziadek-rekordzista po raz pierwszy ożenił się w 1948 roku – z kobietą 5-letnią. Rozwiódł się niedługo potem – z powodu teściowej. Kolejne żony wybierał wśród dziewczyn, które nie przekroczyły 20 lat. Nie miał z tym kłopotu, był bowiem dyrektorem technikum handlowego.

ZIESIĘĆ LAT KLUBU »INNA«, ZRZESZAJĄCEGO KOBIETY PO MASTEKTOMII

Koniec milczenia o chorobie

ycznie Amazonki same pozbawiały się rsi, by móc łatwiej napinać cięciwę. Nie miały sobie równych w walce. daj tak nazywa się kobiety po ampu- i piersi. Także i one nie mają sobie nych w walce o swoje zdrowie i życie. wszy klub amazonek w województwie awsko-śląskim zarejestrowano przed nastu laty w Ostrawie. Hawierzowski b INNA (Iniciativa-názory-nápady-tvita) w roku 1997. W kwietniu br. hodzić będzie już więc 10-lecie ist- nia.

nicjatorką założenia Klubu była **Anna Straníková**, która sama na własnej skórze poznała, jak wiel- szokiem może być dla kobiety stektomia. Po wypisaniu się ze szpi- a pozostawiona została sama sobie. rykała się nie tylko z psychicznymi blemami. Nie wiedziała też, co po- z okaleczonym ciałem – jak ukła- rękę, jak układać się do snu, pro- dzić profilaktykę, rehabilitację... raz sama wraz z dwoma przeszko- ymi w tym zakresie wolontariusz- mi, które same przeszły operacje rsi i są już w pełni zrehabilitowane prawne, dzieli się swoimi doświad- eniami, niesie wsparcie oraz pomoc nym.

– Utrata piersi, poza bólem oka- zenia, jest ogromnym przeżyciem ychicznym. Ogólnie uważa się, że niom umniejsza się kobiecość. Ko- ecie wydaje się, że nie jest już pełno- artościowa, a pustkę po utracie tak ważnej części ciała nic nie zdoła za- pełnić. Kobiety nie potrafią siebie za- akceptować. Nie zawsze też mogą zna- leźć oparcie w partnerze. Zamykają się w sobie. Dlatego tak bardzo ważne są spotkania we własnym gronie. Tu- taj mogą porozmawiać o swoich pro- blemach, o swoich doświadczeniach, wspierać się i wspólnie uczyć się no- wej rzeczywistości – mówi pani Anna. *– Panie pomagają sobie w najprze- różniejszych problemach, nie tylko zdrowotnych. Nawiązują przyjaźnie, podtrzymują się na duchu w trudnych chwilach, dzielą radością, a przede wszystkim pozbywają się stresu, jaki wywołuje nowa sytuacja życiowa.*

Fot. WANDA KULA

Anna Straníková, prezes Klubu „INNA", której motto brzmi: „Pomagasz innym, pomagasz sobie. Pomagasz sobie, pomagasz innym", przegląda bogatą w wiadomości kronikę klubową.

Spotkania odbywają się co wtorek. Udział biorą w nich panie już po zabiegu mastektomii lub innych onkologicznych operacjach ginekologicznych. *– U nas zabronione jest narzekanie* – tłumaczy Straníková. *– To podstawowa zasada, która obowiązuje w naszym klubie. Odzwierciedla naszą wolę życia. Wszystkie musiałyśmy pracować nad sobą, by móc tak się zachowywać. Nie było tak od razu. Nauczyłyśmy się dystansu do świata, choroby, samych siebie. Widzimy i czujemy inaczej niż inni – urodziłyśmy się bowiem po raz drugi.*

Klub systematycznie organizuje imprezy kulturalne, turystyczne i rekreacyjne dla swoich członkiń, jak i ich rodzin. Poza spotkaniami w swoim gronie członkinie „Inny" mają możliwość prowadzenia indywidualnych rozmów z psychologiem, brać udział w tzw. treningach asertywności czy korzystać z basenu. Rehabilitacja, którą przechodzą, ma na celu przywrócenie ich do ponownej aktywności fizycznej. Wspierają również imprezę, w której można wesprzeć finansowo badania nad nowotworami (Bieg Terry'ego Foxa) oraz kwestę (Kup kwiatek), z której pieniądze trafiają m.in. do osób chorych na raka.

– Zapobiegawczo za pomocą prelekcji i pokazów uczymy uczennice szkół średnich oraz panie, uczestniczące m.in. w Dniach Zdrowia w Orłowej, samokontroli piersi. Podczas tych spotkań nagłaśniamy też potrzebę badań profilaktycznych pozwalających na wczesne wykrycie choroby. Stwierdzono bowiem, że terapia rozpoczęta w początkowej fazie może być skuteczna u 90 proc. pacjentek. Mówimy o tych problemach bez fałszywego wstydu – informuje moja rozmówczyni.

Poza popularyzacją „miejscowych" działań przedstawicielki hawierzowskich amazonek biorą udział w szkoleniach i konferencjach ogólnokrajowych organizowanych m.in. przez praskie Towarzystwo „Liga Walki z Rakiem" czy firmę kosmetyczną „Avon". Po powrocie dzielą się zdobytymi wiadomościami z pozostałymi. Wydają informator, dysponują broszurkami i ulotkami.

– Nigdy nie ukrywałam, że jestem po mastektomii. Wszyscy w rodzinie i sąsiedzi wiedzą, że jestem po amputacji piersi – mówi 54-letnia **Vlasta**. *– Istnieje w Hawierzowie Klub Amazonek, pochwaliłam się kiedyś w gronie znajomych. Tak? A na jakich koniach jeździsz, dziwili się! Na spotkaniach klubowych czuję się świetnie. Rozmowa ze znajomymi czy z rodziną to jednak całkiem coś innego. Są to osoby, które stoją z boku i nie przeżyły tego, co ja. Dlatego namawiam panie, żeby wstępowały do klubu, bo to naprawdę pomaga na psychikę. A być „psychicznie w porządku", to połowa sukcesu.*

Maria to przystojna, gustownie ubrana czterdziestolatka. Pogodna, uśmiechnięta. Przed dwoma laty przyszła po raz pierwszy na spotkanie hawierzowskich amazonek. Dowiedziała się tutaj, że takich kobiet, jak ona, jest więcej, i do wszystkiego można się przyzwyczaić. *– Nie trzeba z tego robić tragedii, bo to nie ma sensu* – mówi dzisiaj. Informacja o Klubie jakby na nią czekała. Tuż przed operacją zobaczyła kartkę z ogłoszeniem na szpitalnej gazetce. Uważa, że takie spotkania to bardzo dobry pomysł.

Amazonki przypominają, że każda z nas powinna sama badać piersi. *– Nie po to, aby odkryć w nich nowotwór, ale by utwierdzić się w przekonaniu, że jesteśmy zdrowe* – tłumaczy pani Anna. *– Nie trzeba wyczekiwać raka, ale nie można udawać, że problemu nie ma i że mnie to nie dotyczy.* Przestrzegają, żeby nie lekceważyć żadnej zmiany, nie odkładać badań. Przekonały się, że czas działa na niekorzyść chorej.

WANDA KULA

O czym warto wiedzieć...

- Rak gruczołu sutkowego jest najbardziej niebezpiecznym nowotworem, agrażającym kobietom. W RC rozpoznaje się nowotwór piersi u blisko 4600 obiet rocznie (w Karwińskiem – ponad sto).
- Rakiem piersi najbardziej zagrożone są te kobiety, których ktoś bliski cho- ował na ten typ nowotworu lub raka jajnika – matka, siostra, ciotka, babcia i przed 50. rokiem życia.
- Zdaniem lekarzy najważniejsza jest comiesięczna samokontrola piersi. Warto ją zacząć począwszy od 20. urodzin i regularnie badać piersi przez całe ycie. Przynajmniej raz w roku powinien to zrobić lekarz.
- Kobiety pomiędzy 30. a 35. rokiem życia powinny przynajmniej raz na dwa ata zrobić sobie USG piersi, a starsze mammografię. U kobiet w przedziale iekowym od 45 do 69 lat jest ona bezpłatna (co dwa lata), bez skierowania osztuje 500 Kc. Pozwala na wykrycie małych zmian, często niewyczuwal- ych w dotyku.
- Szansa wyleczenia z raka sutka może dotyczyć blisko 90 proc. przypadków od warunkiem, że choroba zostanie rozpoznana we wczesnym stadium roz- oju i stosuje się prawidłowe leczenie.
- Klub „INNA" przy ul. Příční 2, w Hawierzowie Mieście, otwarty jest we torki od godz. 15. Bliższe informacje można zdobyć pod nr. komórki **04 162 900** lub nr. tel. **596 812 300**, a także na stronie internetowej *www. nna-havirov.webz.cz.*

PO ELIMINACJACH X FESTIWALU PIOSENKI DZIECIĘCEJ

Najlepsi do finału!

CZ. CIESZYN (mro) – Najlepsi zaolziańscy młodzi śpiewacy staną w konkursowe szranki Festiwalu Piosenki Dziecięcej w Hawierzowie 28 kwietnia zorganizowanym w Domu Kultury P. Bezruča przez błędowickie Koło Macierzy Szkolnej. PTM „Ars Musica" oraz Centrum Pedagogiczne dla polskiego Szkolnictwa Narodowościowego odpowiadało za przebieg eliminacji festiwalowych.

Najlepsi, czyli w kategorii I - **Ewa Wierzgoń** i **Garcia N'Dua Kir** z Karwiny, **Nela Marosz** z Gnojnika, **Katarzyna Stonawska** z Czeskiego Cieszyna oraz **Jan Tomanek** z Karwiny. W kategorii II to **Marek Szwed** ze Stonawy, **Michał Firla** i **Aneta Zagóra** z Gnojnika, **Natalia Bajger** z Czeskiego Cieszyna oraz **Joanna Wierzgoń** z Karwiny.

W kategorii III do finałów przeszli **Jakub Šafránek** z Karwiny, **Alicja Santarius** z Błędowic, **Izabela Broda** z Karwiny, **Anastazja Kujawa** z Czeskiego Cieszyna, **Oliwia Starzyk** z Bystrzycy, **Krystyna Pękała** z Karwiny oraz **Basia Łakota** z Wędryni.

W kategorii IV – duetów najlepszymi okazali się **Andrzej** i **Daniel Szymeczkowie** z Bystrzycy, **Nela Pieter** i **Anna Sajdok** z Trzyńca VI oraz **Maja Kłosińska** i **Jolanta Kowalczyk** z Gnojnika.

Występy eliminacyjne oceniało jury na czele z **Jiřim Pospíšilem**, w którego skład wchodzili **Michał Smolán**, **Agnieszka Biernat**, **Katarzyna Kyncl**, **Roman Lasota** oraz **Leszek Kalina**. Jak powiedział redakcji sekretarz jury, L. Kalina, poziom wykonawców był bardzo wysoki i w pełni porównywalny z rokiem ubiegłym. *– Jak widać, niektóre nazwiska powtarzają się już parę lat – chyba rosną nam nowe talenty* – powiedział, dodając, że tak w sporcie, jak i śpiewie o efekcie końcowym decyduje momentalna kondycja.

Przypomnijmy, że zebranie opiekunów finalistów odbędzie się w czwartek 1 marca w klasopracowni muzycznej Polskiego Gimnazjum w Czeskim Cieszynie a przedfinałowe zgrupowanie 19 kwietnia w Domu PZKO w Hawierzowie Błędowicach.

Pogańskie prapoczątki walentynek?

Czy starorzymskie luperkalia były prapoczątkiem walentynek? Wątpię. Były to bowiem święta pasterskie, a ich centralną postacią było bóstwo Fauna, przede wszystkim opiekuna stad, chroniącego je przed wilkami. Luperkalia, jakkolwiek obchodzone 15 lutego (co prawdopodobnie dało pretekst do wykombinowania genetycznej długowieczności walentynek), były uroczystością pasterzy przed wiosennym redykiem, czyli pierwszym wypędzaniem owiec na pastwisko, miały więc charakter typowo inicjacyjny, także płodnościowy (żeby paszy dla zwierząt nie zabrakło), a nie miłosny.

Owce trzeba było chronić przed wilkami, i to było posłannictwem właśnie Fauna. Jego kapłani, zwani luperci, po oficjalnych uroczystościach, obiegali wzgórze palatyńskie, bijąc przechodniów rzemieniami, co symbolicznie miało ich oczyszczać od zmazy (która była następstwem zimy, czyli śmierci), a kobiety chronić przed bezpłodnością, co na przedwiośniu było szczególnie doniosłe. Stąd od luperkaliów o wiele bliżej do śmiergustu niż do walentynek.

Zachodni model myślenia jest taki: Na wszystkim trzeba zarobić, na kulturze również. I żeby sprzedawany produkt uwiarygodnić, należy go odpowiednio podbudować teorią. Ale nie dajmy się zwariować. Walentynki są typowym przejawem komercjalizacji kultury. Dla Polaków zaś wszystko, co amerykańskie, jest najlepsze. Widać to nie tylko na walentynkach.

Czesi wykazują tu więcej rozsądku. W wielu sondażach młode Czeszki preferowały jako święto miłości dzień 1 maja. Dlaczego? Odpowiedź dał już rodzimy K. H. Mácha.

A co noc świętojańska, od wielu stuleci obchodzona w całej Słowiańszczyźnie, i nie tylko. Jest wtedy najdłuższy dzień, symbol życiodajnej miłości, i najkrótsza noc, znak śmierci. Wszystko pachnie, pełno kwiatów, zieleni, odurzającego piękna przyrody. To jest czas miłości! Ale w połowie lutego, bójcie się Boga! Zima, mróz, lód, śnieg zawsze były kojarzone z antyżyciem, z brakiem ciepła, również tego płynącego z serca (I love you).

Obrzędowość wyrasta z danego czasu, reaguje na dany czas, na stan przyrody, na to, co się w niej dzieje. Ta prawidłowość dotyczy również związków między najpiękniejszym uczuciem a tym, jak świat w tym właśnie czasie wygląda. Inaczej być nie może i dlatego powtarzam. Nie dajmy się zwariować.

DANIEL KADŁUBIEC

Freak Show

FELIETON DARKA JEDZOKA

Dym

Znowu zaczyna mi się wydawać, że za dużo mamy wolnego czasu i zaczynamy myśleć o głupstwach. Na łamach prasy po raz kolejny zawrzała dyskusja na temat palenia papierosów. Zwolennicy czystych płucek uważają palaczy za masowych morderców, którzy siejąc spustoszenie, gdziekolwiek tylko wyzioną swój cuchnący oddech. Z kolei miłośnicy tytoniu uskarżają niepalących o propagowanie idei pasujących raczej do ustroju totalitarnego i głęboko ingerujących w swobody osobiste. Taki mamy świat. W Niemczech obsada pewnego więzienia podpisała apel o zniesienie nieludzkich warunków – kratkowicze uskarżali się na przykład, iż w większości cel nie ma ... odtwarzacza DVD. Ludziska po prostu się nudzą, o coś trzeba się od czasu do czasu pobić, aby kości spróchniałe rozruszać.

W gruncie rzeczy cała ta sprawa ma jednak o wiele głębsze podłoże. Problem nikotynowy – tak jak i wiele innych problemów, włącznie z tymi naszymi, polsko – zaolziańsko – czeskimi – nie musiałby istnieć, gdyby ludzie byli tolerancyjni i otwarci. Jeżeli elokwentny niepalący widzi osobnika ćmiącego papierocha, w większości wypadków może usiąść w bezpiecznej odległości, ewentualnie wspomóc płuca otwierając okno. Gdy zaś nie ma takiej możliwości – dobrze wychowany smoluch zgasi peta bez wyzwisk i pogróżek.

Wyobraźcie sobie ten układ – jakiekolwiek uściślenia wcale nie byłyby potrzebne. Na przystanku stoi kilku palaczy – niepalący staje obok. Stoi kilku niepalących – można zabrać tytoniowe śniadanko i spożyć je kilka kroków dalej.

Sęk w tym, że nie żyjemy w świecie utopijnym, ale na tym szarym padole, w którym bardziej prawdopodobne jest, iż niepalący usiądzie obok palącego w pustej restauracji, by molestować go miażdżącą wiązką o moralizująco-medycznym przekazie, zaś palacz zajara sobie papierosa w windzie, jadąc w towarzystwie ciężarnej kobiety.

Po prostu nigdy nie wiadomo, kiedy się trafi na sobka. Dlatego nasi ustawodawcy muszą jakoś się do tego odnieść, co uderza nieraz w zwykłych obywateli. I tak rozluźnienie prawa spowoduje, że więcej pojawi się osobników, którzy poproszeni o zgaszenie papierocha odpowiedzą „Czego?", buchając dymem w twarz. Zaś jego zaostrzenie doprowadzi do tego, że co bardziej złośliwe typy będą kablowały na policji, gdy zobaczą przez okno człowieka palącego na pustym przystanku.

Sytuację można rozwiązać tylko w jeden sposób. Narzucić podatek od egoizmu. Starczyłoby na leczenie gruźlików oraz na zakup ultranowoczesnej klimatyzacji do ostatniej, zaplutej knajpki.

»TEN SPEKTAKL AKTORÓW BĘDZIE WIELE KOSZTOWAĆ« – MÓWI REŻYSER SZYMON KUŚMIDER

Sztuka o pograniczach

Dzisiaj na deskach Teatru Cieszyńskiego odbędzie się premiera „Rozmów przy wycinaniu lasu" w reżyserii Szymona Kuśmidera. Nam udało się złapać reżysera pomiędzy próbami, cztery dni przed premierą. Zabiegany, zaaferowany przygotowaniami z nieodłącznym papierosem i czarną kawą zaczął swoją opowieść o rendez-vous z autorem sztuki, Stanisławem Tymem, i aktorami Sceny Polskiej.

Czy jest Pan zadowolony ze współpracy z aktorami Sceny Polskiej?

Tak. Trochę ich znałem, zanim zacząłem z nimi pracować jako reżyser. Grałem z niektórymi na tej scenie. Nawet mogę powiedzieć, że udało mi się zrobić więcej niż się spodziewałem. Jestem zadowolony z tego, próby idą bardzo dobrze. Myślę, że to przedstawienie nabiera już kształtów. Te cztery dni, które zostały nam do premiery, pozwolą, by spektakl był swobodnie przez nich grany. Żeby byli na tyle swobodni na scenie, że publiczność ich pokocha od razu.

To strasznie trudny materiał. Świetnie się czyta. Kapitalna lektura do poduszki. Natomiast przełożyć na scenę – tę swobodę mówienia – jest strasznie trudne. To trzeba grać na pograniczu formy i realności. Ale ani jedno, ani drugie. Myślę, że jak na dziś, aktorzy zbliżają się do tej granicy. Jeszcze czasem popadają w naturalizm, jeszcze popadają w formę. Tutaj numer nie przejdzie, nie można grać z okiem do widza. Nie można grać charakterystycznością. Trzeba grać na 150 procent na serio i w dodatku bardzo szybko. Boję się trochę, że aktorzy pójdą za śmiechem widowni. Zabroniłem im przekraczać tzw. czwartą ścianę. To może robić tylko Macuga. Świadomie dotykamy pogranicza teatr–scena i teatr–widownia. Ten spektakl aktorów będzie wiele kosztować. Wydaje się, że oni siedzą i gadają, i nic nie robią. Ale to nieprawda. Oj, będą aktorzy wypacać koszule.

A jak się reżyseruje dyrektora teatru?

Świetnie. To wielka zasługa pana Karola Suszki, że dał się namówić. Ta rola jest ewidentnie dla niego. Myślę, że Macuga, czyli postać z „Rozmów przy wycinaniu lasu", to jest właśnie taki człowiek rzucony z wyboru do pewnego miejsca pogranicza. Pogranicza bajki, lasu i rzeczywistości, pogranicza absurdu i świata bardzo gorzkiego. Podobnie jak w życiorysie pana Karola. Poza tym myślę, że to jest w tym spektaklu coś w rodzaju hołdu dla pana Karola. Może sobie zagrać w spektaklu takiego tatę wszystkich aktorów, tych wszystkich rzemieślników, naszych drwali. A poza tym jego wrażliwość, świadomość teatralna, sposób rozumienia tekstu i uczenia tych młodszych aktorów, jak się gra, działa mobilizująco na cały zespół. To była pierwsza osoba, która umiała tekst na pamięć. Natychmiast reszta się uczyła. No bo wstyd. Poza tym jego słuszne pewne spostrzeżenia, celne uwagi, myślenie o tym tekście jest związane z tym, że zetknął się z tekstem już na studiach. Wtedy, kiedy Stanisław Tym zaczynał dopiero pisać ten tekst. Na naszych próbach zwracał nam uwagę, co Tym chciał przez tekst powiedzieć. Oponowałem, że mnie to nie interesuje, że robimy spektakl o moim rozumieniu tego tekstu. Jednak wiele cennych uwag pana Karola posłużyło zbudowaniu tego spektaklu.

Jak wygląda więc Pana wizja „Rozmów przy wycinaniu lasu"?

Powiedziałem, że nie chcę, by to, co u Tyma było rzucone w Bieszczady tuż po wojnie, powiedzmy lata pięćdziesiąte, sześćdziesiąte, funkcjonowało tu na scenie. Myślałem o tym zupełnie inaczej. Próbujemy to zrealizować świadomością pogranicza. Nie tylko dwu narodów, ale pogranicza bajki, baśni, pogranicza z jednej strony absurdu, z drugiej strony gorzkiej komedii, rozumienia i nie–rozumienia. Opisujemy zderzenie ludzi „ekologów", zakorzenionych i żyjących od dawna w lesie, ze światem polityki i aktorstwa Warszawy. Kiedy świat polityki, biznesu, interesu wdziera się w tę spokojną rzeczywistość przyrody, zawsze są ofiary i możemy stracić wszystko. Drwale zostają bez drzewa, bez przyjaciela karpia, bez miłości, bez innych ludzi, w pustce. Ten spektakl po półtora godzinie pysznej zabawy będzie bardzo gorzki. I smutno się zrobi. Myślę, że ostatnia piosenka, która wielu ludziom ją słuchającym bardzo się podoba, wbrew pozorom jest strasznie gorzka.

Jak pan dotarł do tego tekstu?

Przez ostatnie dwa lata przeglądałem go dosyć często. Czytałem, bo lubię ten tekst. Lubię do niego wracać, bo jest szalenie dowcipny. Zauważyłem, że ten tekst nagle po latach stał się tak strasznie aktualny. Tekst powstał w latach siedemdziesiątych, opisuje lata sześćdziesiąte, pięćdziesiąte. Znowu wdepnęliśmy w to samo. Myślę, że pogranicze trzeciej i czwartej Rzeczpospolitej w tekście jest rzeczywiście widoczne. Świadomie gramy historię o teczkach. Każdy na każdego coś ma. Przecież to nasza rzeczywistość. Poza tym, to co mówią i o czym rozmawiają między sobą drwale, to też nasza rzeczywistość. Ona jest trochę przetworzona. Sugerowałem aktorom, żeby zajrzeli do „Filozofii po góralsku" Tischnera. Jeżeli zaczyna się rozumować ten tekst od tej strony, to te teksty nie są takie banalne. One mówią głęboko o naszym życiu, o naszym zderzeniu z rzeczywistością, o pograniczach. Większość tych tekstów jest jak wyrwana z afer rządowych. Pomysł zrodził się w gruncie rzeczy z tego, że niedawno było bardzo głośno o obwodnicy białostockiej. Nagle przez Puszczę Białowieską chcieli puścić autostradę. Takie aktualne odniesienia można znaleźć u Tyma.

Zna pan inne realizacje „Rozmów"?

Widziałem trzy realizacje. W jednej przez przypadek brałem nawet udział. W realizacji Jasińskiego w Teatrze Stu, która była swojego rodzaju benefisem Jerzego Bińczyckiego, bo on grał właśnie Macugę. Dunlopa grał Krzysztof Globisz, zwrócił się do mnie z propozycją o zrobienie dublury. Ten spektakl był czystą zabawą dla publiczności, to jednak był rodzaj benefisu. Będąc dzieckiem widziałem bodajże drugą w Polsce, a pierwszą w Krakowie realizację w Teatrze Starym z Trelą. Pamiętam, że bardzo się śmiałem z mamą. Ale nie rozumiałem jeszcze tego spektaklu. Widziałem też realizację telewizyjną, która – z wyjątkiem roli Gajosa – mi się nie podobała. Była zrobiona jak moralitet. Została pozbawiona aspektów humorystycznych. To w ogóle nie było śmieszne. Ani poważne, nijakie.

Mówimy o polskich realiach, ale czy spektakl może przyjąć się na Zaolziu?

Ja specjalnie Bogdanowi Kokotkowi zaproponowałem, żeby zrobić to na Zaolziu. Bo tu przywiązuje się, to znowu efekt pogranicza, przywiązuje się jednak znaczenie do słowa, polskiego słowa. A z drugiej strony, nie wiem – może jestem naiwny, ale myślę, że tutaj tak znaczy tak, a nie znaczy nie. I w tym tekście to jest. Macuga i cały świat drwali nazywają rzeczy po imieniu. Prawda to prawda, fałsz to fałsz. Mam nadzieję, że to pięknie przełoży się na widownię, że ta publiczność właśnie to odczuje. Poza tym, niektóre meandry tego tekstu są takie, że właśnie pogranicza je rozumieją. A już centra, ci ludzie wychowani na Big Brotherach, na telewizji, na świeżynkach sensacji z parlamentu, żyjący w przerażającym tempie, tego nie rozumieją. Tu jest to życie dużo spokojniejsze, dużo wolniejsze, osadzone. Żyjąc tutaj ma się trochę dystansu do wielu rzeczy. I stąd tekst Tyma, który jest takim przyglądnięciem się z dystansu naszej rzeczywistości i samym sobie. Myślę, że to ma szansę odnieść sukces i że będzie bardzo dobrze zrozumiane przez zaolziańską publiczność.

A pana powiązania z tym teatrem?

Powiązania z tym teatrem? Trochę przeszłościowe. Kiedyś udało mi się poznać Renatę Putzlacher, wiedziałem, że tutaj gra mama mojego młodszego kolegi ze szkoły teatralnej, Przemka Brannego. Później, za czasów, jak kierownikiem Polskiej Sceny był Jerzy Batycki, grałem z Ewą Batycką „Papierowe kwiaty". Od czasu do czasu zaglądałem na jakąś premierę. Tutaj grają również moi studenci, których uczyłem. Czyli Małgosia Pikus, Kasia Wojczyk, teraz Ania Konieczna. Wcześniej też grali tutaj moi studenci, którzy potem poszli w Polskę – w Starym Teatrze teraz gra Sebastian Pawlak. Tych najzdolniejszych tutaj wypychałem. Wiedziałem, że będą mogli dużo grać. Mówiłem im: Jedźcie, zobaczcie. Macie szansę dużo pograć i pójść dalej. Ten teatr może być takim odbiciem. To zasługa wszystkich dyrektorów, oni młodych wychowują. Wypychają, by zrobili egzaminy eksternistyczne. Stąd moje kontakty z tą sceną.

Bogdan zaproponował mi zagranie Makbeta w swojej reżyserii i też się zgodziłem. Wtedy zaproponowałem mu „Rozmowy przy wycinaniu lasu". Bogdan to przeczytał i zapytał, kto co zagra. Powiedziałem, że jeżeli pan Karol zagra Macugę, to trzeba to zrobić. Jak nie, to chyba nie bardzo będzie można to zrealizować. Tu na kolanach klęczałem przed dyrektorem, żeby się zgodził zagrać. Wymawiał się, że jest zajęty, nie będzie miał tyle czasu. Odpowiedziałem: Damy radę. I daliśmy radę. To rola dla niego, świetnie się w niej czuje. Ojcuje wszystkim. Bardzo chciałem, żeby pana Gajowego zagrał Paweł Niedoba. Bardzo się cieszyłem, że mam taką możliwość. Niestety, z przyczyn zdrowotnych pan Paweł musiał się wycofać. W tę rolę wszedł po swojej premierze Janusz Kaczmarski. Idealnie się sprawdza. Z jednej strony żałuję, że pana Pawła nie ma. Z drugiej strony jestem bardzo zadowolony z Janusza Kaczmarskiego.

Może pan na koniec zdradzić trochę informacji o scenografii?

Scenografia jest bardzo neutralna. Oczywiście gra w spektaklu. Chcieliśmy osiągnąć tylko jedną sprawę – żeby widz tak strasznie chciał być z aktorami na scenie. I pani scenograf Basia Guzik wymyśliła: „To ja zrobię im polankę. Każdy widz będzie chciał się na niej położyć". Pniaki są prawdziwe. Polanka to miękka, zielona sierść. Myślę, że widzowie chcieliby tej trawy dotknąć. Nie rozleniwia to aktorów. Wręcz odwrotnie, muszą uważać, bo się trochę na tym ślizgają.

Wprowadziliśmy do spektaklu postać, której nie ma u Tyma. U nas występuje taki archeoptak. Brakowało mi w tym tekście czegoś, co jest wieczne. Pewnego punktu odniesienia. Pani scenograf wpadła na pomysł ptaka – mutanta różnych ptaków. Widz go widzi, postacie nie.

A muzyka?

Nie chciałbym za bardzo zdradzać, o co [illegible] chodziło w muzyce. Muzyka jest kontrap[illegible] tem do tego wszystkiego na scenie. Jest [illegible] na nasz świat otaczający. Wyjdziemy od ban[illegible] znanej muzyki kojarzonej z filmem i skoń[illegible] my na muzyce również kojarzonej z film[illegible] bardzo znanym filmem. Tematy filmowe, [illegible] dzo rozpoznawalne, pojawią się tutaj. Ot[illegible] ramy spektakl cytatem i kończymy cytatem [illegible] środku pojawi się też coś ciekawego. Nawet [illegible] dzięcioł zastuka, to zastuka jako marsz pogr[illegible] bowy. Przyroda naśladuje to, co mamy g[illegible] zasłyszane. Na przedstawienie przyjdzie [illegible] z moich przyjaciół. Zadałem mu zadanie d[illegible] we – proszę wypisać mi na kartce, ile jest p[illegible] tów z filmów. Ale nie w muzyce, tylko w gr[illegible] aktorów. Świadomie użyliśmy na przest[illegible] całego spektaklu kilkanaście motywów z r[illegible] nych filmów. Z „Misia" na przykład pamię[illegible] „stołówkę". Marzył mi się jeden cytat, któr[illegible] niestety z przyczyn technicznych nie będ[illegible] Chciałbym, by Macuga, jak dostanie wres[illegible] swoją siekierę w kuferku, to kiedy będzie ch[illegible] rał kuferek, pojawiło się złote światło, jak [illegible] „Pulp Fiction".

Jest pan wielbicielem Tyma?

Wolę Tyma sprzed lat. Jeszcze jako twórc[illegible] baretowego. Nie ukrywam, że jak „Misia" [illegible] dam, to mam łzy w oczach ze śmiechu. Wi[illegible] że Bareja z Tymem razem funkcjonowali [illegible] mowicie. Natomiast to, co się dzieje w osiem[illegible] latach, to już nie ta epoka. „Rysia" nie [illegible] łem i chyba nie chcę zobaczyć. Boję się, że [illegible] rozczaruję.

Dziękuję za rozmowę

HALINA SIK[illegible]

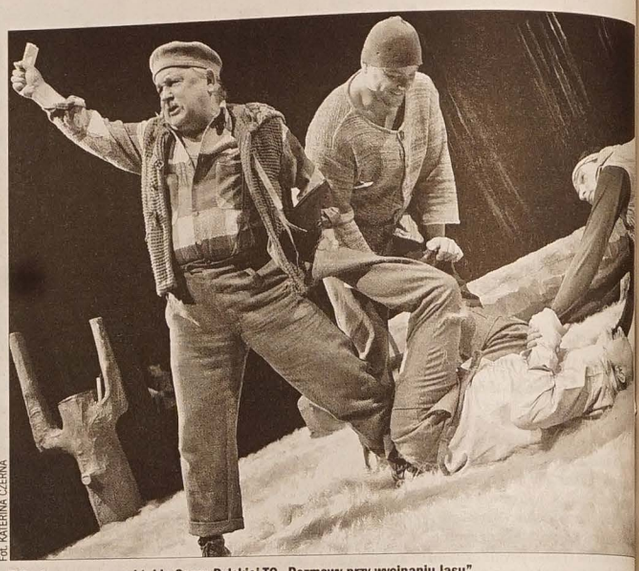

Fot. KATERINA CZERNÁ

Zdjęcie z nowego spektaklu Sceny Polskiej TC „Rozmowy przy wycinaniu lasu".

Nasza młoda emigracja

Imię i nazwisko

Izabela Balon

Obecnie...

studiuję na Uniwersytecie Karola w Pradze teatrologię i gram w teatrze Orfeus.

Miejsce stałego pobytu

Hawierzów (nadal to mój oficjalny adres), mieszkam jednak w Pradze.

Zaolzie opuściłam...

na razie jeszcze nie definitywnie. Wyjechałam z Zaolzia na początku z powodu studiów. Potem nie znalazłam tutaj pracy w teatrze. Nie mniej ważne było to, że się w Pradze zakochałam.

Szczęśliwa jestem...

kiedy czuję, że to, co robię, ma jakiś sens. Kiedy kocham, kiedy jestem z rodziną i bliskimi, i mogłabym tak pisać jeszcze długo.

Sentymenty

Staram się za bardzo nie rozczulać, ale czasami miłe wspomnienia w gronie przyjaciół się zdarzają. Na co dzień posługuję się językiem czeskim.

Problemy Zaolzia mnie...

wkurzają. Próby nowej generacji o nawiązanie dialogu są bezskuteczne. Zresztą zawsze tak było. Starsza generacja życzy sobie chyba, żeby było tak, jak kiedyś. Ale to już nie jest możliwe.

Chciałabym wrócić

Na razie jednak nie jest to realne. Może kiedyś. Czasem też bym wrócić nie chciała. Co miało się stać, to się stało, co ma się stać, to się stanie.

Kiedy jest mi źle, uciekam myślami do...

tych pagórków zielonych, szeroko nad błękitnym Niemnem rozciągnionych.... A teraz poważnie. Śpiewam sobie, cały swój żal wkładam do piosenki i go wyśpiewam.

Podróż mojego życia...

...moje życie! :-)

Dzieci. Na razie tylko ucz[illegible] mam nadzieję, że i jakieś [illegible] się w przyszłości pojawią.

Mój dom

Który? Mam dwa. W k[illegible] jednak powinna mieszkać [illegible] łość, radość, gościnność i [illegible] kój.

Rodzice

Kocham ich. Mama [illegible] jest, kiedy ją potrzebuję, [illegible] też. Szkoda tylko, że są tak [illegible] leko ode mnie...

PO ZAPISACH DO PIERWSZYCH KLAS POLSKICH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

»To będzie dobry rocznik« – mówią nauczyciele

„To będzie dobry rocznik" – potwierdzają wszyscy bez wyjątku nauczyciele, którzy asystowali przy zapisach do pierwszych klas polskich szkół podstawowych w Zaolziu. Zapisy rozpoczęły się 15 stycznia, zakończyły w czwartek. Oczywiście, tu i ówdzie zdarzały się dzieci mające problemy z wymową, ale, jak w rozmowach z redakcją zaznaczali nauczyciele, wiele z tych przypadków jest bez zwłoki rozwiązywanych przez samych rodziców podejmujących współpracę z logopedami (choć zdarzył się także przypadek lekceważenia przez rodziców wad wymowy dziecka, na co zaolziańscy pedagodzy zwrócili uwagę przy zapisach w jednej z podgórskich szkół).

Przyszli uczniowie mieli do zaliczenia całkiem porządny „egzamin". Sprawdzano ich umiejętności manualne i logicznego myślenia, poprawność wymowy, zdolności komunikacyjne, rozeznanie w matematyce, poprawność trzymania kredki czy ołówka, koordynację ruchów oraz zdolność zapamiętywania.

– *To czysta radość dla pedagoga, obserwować nasz narybek* – powiedziała przyjmująca zapisy **Danuta Farana** z frysztackiej szkoły, zwracając uwagę na gruntowne przygotowanie adeptów klas pierwszych, wynik pracy tak przedszkoli, jak i rodziców. – *Należy przy tym podkreślić niewykłą staranność językową dzieci* – powiedziała przyszłorocznych pierwszoklasistach. Ten fakt zwrócił uwagę również **Renaty Buławy**, wicedyrektor gnojnickiej PSP, tym bardziej, że między zgłaszanymi dziećmi większość wywodzi się z mieszanych małżeństw. – *Będziemy mieć też pierwszoklasistów z czeskich przedszkoli – na zapisach myśmy mówili po polsku, oni po czesku było wszystko jasne!* – dodała R.Buława.

Aspekt przygotowania pierwszoklasistów przez przedszkola przewijał się w rozmowach z wszystkimi zaangażowanymi w zapisy pedagogami zaolziańskich placówek. **Elżbieta Wania**, dyrektor wędryńskiej PSP, dodała (i to charakterystyczne dla Zaolzia), że zgłoszeni są dobrze znani pedagogom, gdyż pochodzą z miejscowych przedszkoli – w tym przypadku placówek na Zaolziu i z Wędryni. Dodała, że program zapisów był urozmaicony przez zadanie składania przez dzieci puzzli z przypowieści „Budko, budko, kto w tobie przebywa". Tu przyszli uczniowie mogli wykazać się tym, jak opowiadają, myślą i składają układankę. – *Dzieci były trochę skrępowane, gdyż na nasze zapisy przyjechała ekipa czeskiej telewizji z polskojęzycznej części „Reportu"* – dodała.

Fot. M. RADŁOWSKA-OBRUSNIK

Beata Siwek egzaminuje logiczne myślenie Kuby. Jeszcze przed rozpoczęciem systematycznej nauki Kuba potrafi rozpoznać i uszeregować cyfry.

Niestandardowo przebiegały zapisy w PSP im. S. Hadyny w Bystrzycy. Tamtejsze nauczycielki **Halina Dänemark** i **Liliana Krzywoń** opracowały projekt pt. „Statek – szkoła wyrusza w rejs", którego celem było stwierdzenie stopnia dojrzałości zgłaszanych dzieci. – *Testowanie umiejętności zamieniło się w zabawę „marynarzy", czyli uczniów klas I i II z „majtkami" aspirującymi do miana uczniów* – opisała dyrektor **Wanda Tomčala**.

Opinia na temat stopnia dojrzałości zgłaszanych była bodajże najważniejsza przy zapisach. Było bowiem parę przypadków, gdy dzieci wiekiem już odpowiadały warunkom przyjęcia, ale zdecydowano o „odroczeniu" ich przyjęcia, właśnie ze względu na ich dziecinność – jak to określali zaolziańscy pedagodzy. Były też i przypadki, gdy umówiono się z rodzicami na następne spotkanie w czerwcu, bowiem rozwój dzieci w tym wieku jest bardzo dynamiczny i możliwe jest w ciągu paru miesięcy osiągnięcie dojrzałości do nauki.

Dodajmy, że – jak co roku – w zapisy angażują się całe szkoły. Często nagrodą dla przyszłych pierwszoklasistów za ich pomyślny zapis są prezenty zrobione przez kolegów ze świetlicy szkolnej – np. tak we frysztackiej, jak i bystrzyckiej PSP. W tej ostatniej przygotowano paczuszki z wycinanym ptaszkiem – krukiem, notatnikiem oraz breloczkiem, we frysztackiej były to gratulacje z wierszykiem – o tym, że szkoła wita „nie znanych jeszcze, całkiem nowych, którzy nad książką, nad zeszytem, niedługo swe schylą głowy" – i wykazem rzeczy, które pierwszoklasiście zapewni szkoła oraz tym, co dziecko winno znać (zwroty grzecznościowe, zawiązywanie sznurowadeł i podobne).

O przyjemną atmosferę zapisów dbały także Koła Macierzy Szkolnej, pod których auspicjami przygotowywano poczęstunki oraz łakocie.

W byłym powiecie karwińskim najwięcej maluchów zgłoszono do pierwszej klasy w PSP w Czeskim Cieszynie (przy ul. Havlíčka 39 chętnych, w tym dwa z „odroczeniem", w Sibicy 3 pierwszoklasistów). W Błędowicach w nowym roku szkolnym rozpocznie naukę 6 dzieci, we Frysztacie 20, w Lutyni Dolnej jedno lub dwoje. W Suchej Górnej pięcioro. Jak poinformowała „GL" **Barbara David**, dyrektor PSP w Cierlicku, pierwszą klasę utworzy w nowym roku 4 uczniów wywodzących się cierlickiego przedszkola, w Orłowej Lutyni – ośmiu. W Stonawie w nowym roku szkolnym przybędzie jedna uczennica.

W byłym powiecie frydecko-misteckim najwięcej chętnych, bo 21, zgłosiło się do pierwszej klasy szkoły w Bystrzycy (dwa „odroczenia"), czternaścioro uczniów rozpocznie naukę w 1. PSP w Trzyńcu, w Gnojniku 9 zapisanych (w tym jedno odroczenie), w Jabłonkowie i Oldrzychowicach po ośmioro. Siedmioro zgłosiło się do polskich placówek w Nawsiu (jedno „odroczone") i Gródku (tu trójka dostała „odroczenie") oraz w Wędryni. W nowym roku szkolnym będą też klasy 6-osobowe, a to w Trzyńcu Tarasie (o ile szkoła przetrwa) i w Ropicy, 5-osobowa – w Bukowcu i 4-osobowe w Milikowie i Łomnej Dolnej. Szkołę w Mostach koło Jabłonkowa zasili jeden uczeń. Do szkół w Koszarzyskach i Olbrachcicach nie zgłosiło się ani jedno dziecko.

W naszych nauczycielach jednak wciąż tli się nadzieja. – *W końcu* – jak powiedziała jedna z dyrektorek – *do września sporo czasu, może jeszcze się ktoś zgłosi.*

MARTYNA RADŁOWSKA-OBRUSNIK

EUROPA DLA KULTURY

Jak się korzysta z unijnych pieniędzy

Charakterystyczna dla naszych czasów migracja powoduje rozprzestrzenianie się po świecie wymiany, a wraz z nią – zbliżenie naszych sposobów życia we wszystkich dziedzinach materialnych. Ale czy w zakresie kultury będziemy mogli zachować naszą różnorodność i nasz pluralizm? Wielu ogarnia zwątpienie: różnorodność kultur europejskich nie powinna wyrażać się tylko w nostalgicznej czci dla dziedzictwa kontynentu. Czy ogromne pieniądze, jakie Unia Europejska przeznacza na kulturę, podtrzymają tę różnorodność?

Różnorodność kulturowa w Europie jest dziś ogromna. Kontrasty istnieją nawet na poziomie mentalności: deklarowany przez Francuzów pociąg do historii, pasja Niemców do ekologii, Czechów do piwa, zainteresowanie Szwedów psychologią, a można by sięgnąć o wiele dalej. Ta właśnie różnorodność stała się marką „fabryki europejskiej", jej głównym atutem.

Budowanie Europy nie zaczęło się jednak od kultury. Trzeba było najpierw zrekonstruować gospodarkę europejską na kontynencie zrujnowanym przez wojnę i nienawiść. Dopiero traktat o Unii Europejskiej w Maastricht z 1992 roku wyraźnie uznaje, że wymiar kulturowy jest decydujący we wprowadzeniu prawdziwej unii. Wyznacza on Wspólnocie cel polegający na poparciu dla wszelkiej wymiany, z zachowaniem respektu wobec różnorodności, lecz także z poszanowaniem wobec zasady pomocniczości. Chcąc czerpać z unijnych środków na działalność kulturalną, właśnie na tych priorytetach trzeba się skupić.

Sięgnijmy do unijnych pieniędzy

Nie należące do najbogatszych państwa, które dopiero niedawno weszły do UE, takie jak Polska czy Republika Czeska, w pierwszej chwili o mało nie zachłysnęły się unijnymi pieniędzmi. Po pierwszych problemach związanych z korzystaniem z tych środków (nie są bynajmniej podane na złotej tacy), dziś zarówno w Polsce, jak i w RC regularnie korzysta się z funduszy europejskich. Dotyczy to także kulturdziedzinach, także w dziedzinie kultury, są tzw. programy wspólnotowe. To właśnie z tego źródła płyną pieniądze. Ponieważ podstawowym celem programów wspólnotowych jest wspieranie współpracy pomiędzy krajami Europy, w większości ze składanych projektów zaangażowane muszą być organizacje i instytucje z kilku państw. Ogromna większość programów wspólnotowych dofinansowuje tzw. projekty miękkie, czyli nieinwestycyjne – są to na przykład imprezy kulturalne, wymiany pracowników naukowych, wspólne przedsięwzięcia badawcze, itp. Programem bezpośrednio przeznaczonym na projekty kulturalne jest Kultura 2000. Jednak jest też wiele innych (np. Leonardo da Vinci, Socrates, Media Plus), w ramach których również istnieje możliwość uzyskania wsparcia dla przedsięwzięć o wymiarze kulturalnym. Obecnie praktycznie każda instytucja kultury regularnie korzysta z unijnych pieniędzy przy organizacji różnych imprez kulturalnych, ale także pozyskuje tą drogą pieniądze na tzw. projekty twarde – przebudowę, remont, zakup sprzętu itp. Wielu boi się, że pieniądze unijne kiedyś się skończą – w tej części świata nie jesteśmy przyzwyczajeni, żeby dostawać coś za darmo. Prawdopodobnie sceptycy mają rację. Założeniem Unii nie jest „dożywotnie" finansowanie pomysłów biedniejszych „braci", ale wytworzenie ogólnej inicjatywy, która wpisuje się w nowe, europejskie standardy i wspólnotowe ideologie. Wypełnianie wniosków projektowych często wygląda więc tak, ze wypełniający głowią się, co by tu napisać żeby pasowało do nowych, europejskich celów.

Rola regionów

W ostatnich latach można zaobserwować coraz większe zainteresowanie kulturą regionalną i rosnącą rolę regionów w Europie. Przykładem jest powstanie Euroregionów. Realizowane z rozmachem działania zwracają uwagę i na pewno robią wiele dobrego dla lokalnej społeczności oraz – dla Unii Europejskiej, w myśl unijnej idei tworzenia tożsamości europejskiej i nawiązywania współpracy transgranicznej. Przykładów takich działań

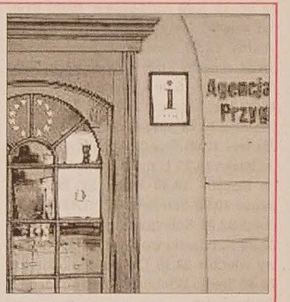

Współpraca transgraniczna jest ważnym priorytetem Unii Europejskiej.

»Bulion kulturowy« – Europa

Tradycja kulturalna Europy jest niezwykle rojna i policentryczna, jest „bulionem kulturowym", w którym ścierają się sprzeczności, dając życie nowym rzeczywistościom.

Wielość kultur jest jednak nie tylko atutem, w takim sensie, w jakim wykorzystuje ją Unia Europejska. Wielokulturowość – sytuacja charakterystyczna dla współczesnych społeczeństw – jest bardzo konfliktogenna, tym bardziej, że nie ma od niej ucieczki. Jest ona nie tylko problemem jednoczącej się Europy, ale wszystkich dynamicznie rozwijających się państw świata. Paradoksalnie to globalizacja, którą zwykle wiąże się z tendencjami unifikującymi stosunki międzyludzkie, doprowadziła do ponownego odkrywania tożsamości kulturowej. Jednak w Europie trendy globalne nakładają się na procesy związane z jednoczeniem się państw w ramach wspólnoty europejskiej. Unia chce jak najlepiej wykorzystać różnorodność kulturową, tworząc z niej atut a nie zagrożenie, jednak nie zawsze problemów da się uniknąć.

ELŻBIETA MYSZKA

Telewizja

SOBOTA 17 LUTEGO

■ TVP 1

6.00 Warto kochać (s.) **6.50** Smaki polskie **7.00** Dzień dobry w sobotę **7.30** Rok w ogrodzie (mag.) **8.00** Wiadomości **8.15** Byli sobie odkrywcy (film dok.) **8.40** Lippy and Messy (j. ang. dla dzieci) **8.45** Kadra 2012 (dla dzieci) **9.05** Ziarno (dla dzieci) **9.30** Ferie z 5-10-15 **10.00** 89 PLUS - młodość, pasja, skauting **10.10** Smacznego, telewizorku (film pol.) **11.50** Kuchnia z Okrasą - Sałatkowa pokusa **12.15** Olbrzymy z Yellowstone (film dok.) **12.45** Kapitan Paszke (s.) **13.00** Wiadomości **13.10** ZAP - szybki magazyn popkulturalny **13.25** Od przedszkola do Opola (pr. muz.) **13.55** Robinson Crusoe (film franc.) **15.30** Mistrzostwa Polski w Szczyrku - Konkurs na skoczni HS 90 **16.15** Sylwester z Jedynką na bis **17.00** Teleexpress **17.20** Dwie strony medalu (s.) **18.15** Sąsiedzi (s.) **18.45** Gwiazdy opolskich kabaretonów: Janusz Gajos **19.00** Wieczorynka **19.30** Wiadomości **20.15** Dirty Dancing II (film USA) **21.50** Orzeł (film islandz.) **22.55** Diabeł w czarnym stroju (film USA) **0.30** Prawo i bezprawie (s.) **1.55** Uroczysty koncert Filharmoników Poznańskich.

■ TVP 2

6.10 Echa Panoramy **6.40** Przygody kota Filemona **6.50** Smak Europy **7.05** Spróbujmy razem (pr. public.) **7.30** Złotopolscy (s.) **7.55** M jak miłość (s.) **8.50** Śniadanie z Dwójką **10.40** Mały człowiek (film dok.) **11.35** Na dobre i na złe (s.) **12.30** Dubidu (pr. muz.) **13.25** Niesforne aniołki (s.) **14.00** Familiada (teleturniej) **14.30** Złotopolscy (s.) **15.00** Chiński cyrk Hunan **15.45** Święta wojna (s.) **16.15** Codzienna 2 m 3 (s.) **16.45** Podróże z żartem - Australia (s.) **17.45** Program lokalny **18.15** Kopciuszek (s.) **18.45** Panorama **19.15** Opowieści Szeherezady (film USA) **20.55** 8. Mazurska Noc Kabaretowa **21.45** Słowo na niedzielę **22.00** Panorama **22.40** Przed egzekucją (film ang.) **0.40** Epicentrum (film USA) **2.10** Sędziowie z Queens (film USA) **2.55** Audiotele - noc zagadek.

■ TV KATOWICE

6.30 Uwierz w dokument **7.00** Kowalski i Schmidt **7.45** Aktualności **7.50** Sobota, jak się pa...3! **8.45** Cukierenka dziadka Benka **9.00** Auto-skaner **10.00** Było, nie minęło (mag.) **11.00** Magazyn kulinarny **12.00** Nowe technologie **13.00** Świat- magazyn międzynarodowy **14.00** Auto-skaner **15.00** Uwierz w dokument **16.00** Niepokonani **16.15** TVP Kultura - recenzje **16.45** Aktualności **16.50** Gramy dla was **17.00** Studio Wschód **17.50** Aktualności **18.25** U nas w Bytkowie **19.05** Po bandzie **19.30** Kanał SF **20.00** 30 minut **20.50** Studio świat **21.45** Aktualności **22.05** Sobotni magazyn sportowy **22.20** Narciarski weekend **22.45** Sportowy wieczór **23.10** Uwierz w dokument **23.45** Studio Wschód **0.10** 30 minut **0.35** Studio świat.

■ POLSAT

6.00 Pierwsza miłość (s.) **6.45** Jesteśmy **7.15** Tutenstein (s.) **7.45** Hugo (dla dzieci) **8.15** Cudowne lata (s.) **8.45** Kochanie, zmniejszyłem dzieciaki (s.) **9.45** Rodzina zastępcza plus (s.) **10.45** Film o piratach (film austral.) **12.50** Czarodziejki (s.) **13.45** Dom nie do poznania (s.) **14.45** „Hell's Kitchen" od kuchni (s.) **15.45** Eureko, ja to wiem! (teleturniej) **16.45** Sheena (s.) **17.45** Rodzina nie do poznania (s.) **18.50** Wydarzenia **19.30** Grasz, czy nie grasz (pr. rozryw.) **20.30** Prezydent na celowniku (film USA) **22.30** Czarna Maska II (film USA) **00.40** Dziewczyny w bikini (quiz) **2.40** Nocne randki.

■ TVC 1

6.15 Sezamie, otwórz się (dla dzieci) **6.45** Sierżant Pasek (s. anim.) **7.00** Pszczółka Maja (s. anim.) **7.20** Śpiewanki **7.30** Niefortunna czarownica (s.) **7.55** Drogami i po bezdrożach **8.10** Jak Mike (film USA) **9.45** Czy mnie zechcecie? (mag.) **10.00** Wędrówki z potworami (s. dok.) **10.35** Nasza wieś (mag.) **10.55** Muzyka dęta (pr. muz.) **11.25** Hobby magazyn J. Bohdalovej **11.50** Niewiedza nie usprawiedliwia **12.00** Wiadomości **12.05** Z metropolii, Tydzień w regionach **12.35** Auto Moto Revue (mag.) **13.05** Everwood (s.) **13.45** Gdzie pieniądze pomagają **16.55** Moda - Ekstrawagancja - Maniera (mag.) **14.20** Oczarowanie (s.) **15.20** Klątwa Różowej Pantery (film br.) **17.10** O koronę króla Karola (quiz show) **17.55** Prognoza pogody **17.57** Minuta z przyrody **18.00** Wiadomości **18.10** Niesamowity świat rekordów i ciekawostek **18.35** ... a teraz wygłupy! **18.45** Wieczorynka **18.56** Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki **19.00** Wiadomości, wiadomości regionalne, prognoza pogody, sport **20.00** StarDance Story (pr. roz.) **21.00** Namiętności (film USA) **23.05** Wiadomości, sport **23.15** Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki **23.20** Furia (film fr.) **1.05** Wojownik (film br.-fr.) **2.30** Bananowe rybki.

■ TVC 2

6.10 Wiadomości TVS **6.30** Wiadomości regionalne **7.15** Wydarzenia w regionach **7.50** Panorama **8.30** Kamera w podróży: Zapomniany las **9.15** Polinezja **9.25** Świat cudów: Człowiek a technika (s. dok.) **9.55** MŚ 2007 Szwecja (transmisja) **11.00** Fanynka (film czes.) **12.00** Styl (mag.) **12.25** W kondycji (mag.) **12.45** Po czesku **12.55** MŚ 2007 Szwecja (transmisja) **14.00** The Streets (koncert) **14.50** Śmiertelny taniec pod powierzchnią (dok.) **15.45** Tiger Woods (dok.) **16.45** Buły (mag. + transmisja meczu hokeja na lodzie) **19.35** Kultura.cz (mag.) **20.00** Rolando Villazón w Pradze (koncert) **22.00** 333 (mag.) **22.55** Noc z Andělem **0.25** Wielka nocna muzyka **4.00** Telewizyjne piosenki.

■ NOVA

5.45 Scooby-Doo na tropie (s. anim.) **6.10** Dinozaury (s. anim.) **6.35** Cudowny świat Walta Disneya **8.00** O.C. (s.) **8.55** Eso (lista przeb.) **10.05** Julie Lescaut (s.) **12.00** Dzwońcie do TV Nova **12.30** Przykłady kształcą (film czes.) **13.55** Mr. Bean **14.30** Polowanie na mysz (film USA) **16.30** Buldoki i czereśnie (film czes.) **18.30** Przyprawy (mag.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.00** Suma wszystkich strachów (film USA) **22.35** Hannibal (film USA) **1.00** Trzynaście duchów (film USA-kan.) **3.00** Tabu.

■ PRIMA

7.00 W 80 dni dookoła świata (s. anim.) **7.25** Atomówki (s. anim.) **8.00** Niesamowita natura (s. dok.) **8.30** Prima TV **8.50** Salon samochodowy **9.45** Policja kryminalna Kolonia (s.) **10.45** t-music (pr. muz.) **11.55** Polowanie na kota (film czes.) **13.20** Pod ostrzałem (film koprod.) **15.40** 12 wspaniałych (s. dok.) **16.00** Big Ben (s.) **17.45** Świat 2007 **18.00** Morderstwa niedoskonałe (s.) **19.00** Wiadomości, sport, prognoza pogody **19.25** Extra (mag.) **20.00** Mickey Niebieskie Oko (film USA-br.) **22.10** Co z oczu, to z serca (film USA) **0.35** Obcy III (film USA) **2.45** Zapytaj o przyszłość.

NIEDZIELA 18 LUTEGO

■ TVP 1

6.10 Warto kochać (s.) **7.00** Transmisja mszy św. z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie Łagiewnikach **7.55** Sprawy nasze powszednie - Dom **8.00** Fatma (film holend.) **8.15** Fifi (film ang.) **8.30** Domisie - Obrażona Pysia (s.) **8.55** Lippy and Messy (j. ang. dla dzieci) **9.05** Teleranek na ferie **9.40** Szkoła złamanych serc (s.) **10.30** Szatan z siódmej klasy (s.) **11.25** Tydzień **11.55** Między ziemią a niebem (pr. public.) **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem (pr. public.) **12.50** Sprawy nasze powszednie - Dom **13.00** Wiadomości **13.10** Wywiad i opinie **13.40** Ojciec panny młodej II (film USA) **15.30** Niezwykłe wędrówki zwierząt **17.00** Teleexpress **17.20** Jaka to melodia? **18.10** Faceci do wzięcia (s.) **18.40** Oczywiście **19.00** Wieczorynka **19.30** Wiadomości **20.15** Ranczo (s.) **22.10** Gusta i guściki (film franc.) **0.00** Kinematograf **0.30** Zezowate szczęście (film pol.).

■ TVP 2

6.10 Słowo na niedzielę **6.15** Smak Europy **6.25** Lokatorzy (s.) **7.20** Złotopolscy (s.) **7.45** M jak miłość (s.) **8.35** Jesteś tym, co jesz (s.) **9.05** Zacisze gwiazd **9.30** Sto tysięcy bocianów (pr. przyrod.) **9.55** Wojciech Cejrowski boso przez świat **10.25** Równik – Rzeki słońca (film dok.) **11.20** Podróże kulinarne Roberta Makłowicza **11.50** Walc torreadorów (film ang.) **13.35** Srebrne Jabłka - poznaj mnie jeszcze raz **14.00** Familiada (teleturniej) **14.30** Złotopolscy (s.) **15.05** Duże dzieci **16.00** Na dobre i na złe (s.) **16.55** Egzamin z życia (s.) **17.45** Program lokalny **18.15** KabaretOTP czyli Kabaretowa Lista Przebojów **18.45** Panorama **19.15** Mój pierwszy raz (talk-show) **20.15** Robin Hood – Kto zabił szeryfa? (s.) **21.05** Zakręcony tydzień (quiz) **22.00** Panorama **22.40** Grzechy polskie - Zdrada **23.35** Profesor o Leszku Kołakowskim **0.35** Poezja łączy ludzi **0.40** Głosy (film ang.) **2.20** Audiotele - noc zagadek.

■ TV KATOWICE

6.15 Półkowniki (film dok.) **6.50** Integracja (mag.) **7.00** Wierzę, wątpię, szukam **7.45** Aktualności **7.50** Zamyślenia nie tylko dla pobożnych **7.55** Bajki dla Majki **8.00** Koncert życzeń **8.45** Śląska lista przebojów **9.00** Espresso **10.00** Kuchnia polityczna **11.00** Teleplotki **12.00** Objazdowa Telewizja **14.00** Espresso **14.37** Winiary Kalisz - Muszynianka Fakro Muszyna: Ekstraklasa kobiet **16.45** Aktualności **16.50** Gramy dla was **17.00** Młodzież kontra **17.48** Reklama **17.50** Aktualności **18.15** Magazyn meteo **18.20** Aktualności **18.30** Retransmisje sportowe **20.50** Półkowniki (film dok.) **21.45** Aktualności **22.05** Niedzielny magazyn sportowy **22.55** Sportowa niedziela **23.55** Kuchnia polityczna **0.20** Młodzież kontra **0.45** Reportaż.

■ POLSAT

6.00 Pierwsza miłość (s.) **7.10** Graczykowie (s.) **8.15** Czarodziejki (s.) **8.45** Power Rangers (s.) **9.15** Dotyk anioła (s.) **10.20** Sheena (s.) **11.20** Asterix w Brytanii (film franc.) **12.55** Znak Zorro (film USA) **14.20** Piękna i geniusz (s.) **15.25** Daleko od noszy (s.) **15.55** Kabareton - Trzecia Sopocka Noc kabaretowa **16.40** Świat według Kiepskich (s.) **17.45** Rodzina zastępcza plus **18.50** Wydarzenia **19.30** Jaś Fasola (s.) **20.00** Skazany na śmierć (film USA) **21.00** CSI: Kryminalne zagadki Miami (s.) **22.05** Gotowe na wszystko (s.) **0.00** Magazyn sportowy **1.00** Dziewczyny w bikini (quiz) **3.00** Nocne randki.

■ TVC 1

6.00 Ciekawostki z regionów **6.25** Adres: Europa Środkowa **6.50** Klocki **7.00** Czarodziej Żyto (s.) **7.05** Pszczółka Maja (s. anim.) **7.30** Boisko 7 (dla dzieci) **9.45** Kalendarium **10.00** Wędrująca kamera (mag.) **10.30** Obiektyw (mag.) **11.00** F. L. Věk (s.) **12.00** Pytania Václava Moravca **13.00** Wiadomości **13.05** Bajka **13.55** Gdzie pieniądze pomagają **14.10** Magazyn religijny **14.30** Magazyn chrześcijański **14.50** W poszukiwaniu czasu utraconego (pr. cykl.) **15.10** Zaginiony 1/2 (film czes.) **16.30** Film o filmie Kupiec wenecki **16.45** Słowo na niedzielę **16.50** Antologia czeskiego humoru **17.30** TVC **17.55** Prognoza pogody **17.57** Minuta z przyrody **18.00** Wiadomości **18.05** Nie wahaj się i kręć! (pr. roz.) **18.35** Spostrzeżenia z zagranicy **18.45** Wieczorynka **18.56** Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki **19.00** Wiadomości, wiadomości regionalne, prognoza pogody, sport **19.55** Losowanie Sportki i Szansy **20.00** Guzikowcy (film czes.) **21.50** 168 godzin (pr. publ.) **22.15** Kobiety Charty 77 (s. dok.) **22.30** Wiadomości, sport **22.40** Losowanie Sportki i Szansy **22.45** Lew w zimie 1/2 (film USA) **0.00** Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki **0.05** Sprawa dla dwu (s.) **0.55** Świat sztuki: Quido Kocian **1.25** Genus **1.40** Tiger Woods **2.35** Pytania Václava Moravca.

■ TVC 2

6.50 Wiadomości TVS **7.10** Sedno **7.15** Klucz (mag.) **7.50** Panorama **8.30** Panorama muzyki XX wieku **9.10** Kultura.cz (mag.) **9.35** Gabinet inżyniera Caligariego **9.55** MŚ 2007 Szwecja (transmisja) **11.25** Mity i fakty historii: Piotr **12.15** Piękne miasta (pr. cykl.) **12.40** Polinezja **12.55** MŚ 2007 Szwecja (transmisja) **14.25** Taxi (film fr.) **15.55** Świat sztuki: Quido Kocian **16.30** Hair (musical USA) **18.30** Simpsonowie (s. anim.) **18.55** Genus **19.10** Święci i świadkowie **19.20** Znaki i rytuały **19.35** Kultura.cz (mag.) **20.00** Wieczór na temat... Cywilizacja **22.00** Teatr żyje! (mag.) **22.25** Jana Soukupová (poezja) **22.35** Dogrywka (mag.) **23.05** Miloš Forman (dok.) **0.30** StarDance Story **1.20** Simpsonowie (s. anim.) **1.45** Talk show J. Krausa **2.25** Śmiertelny taniec pod powierzchnią.

■ NOVA

6.10 Scooby-Doo na tropie (s. anim.) **6.30** Dinozaury (s. anim.) **6.55** Cudowny świat Walta Disneya **8.15** Szczęście w zasięgu ręki (s.) **9.10** Dziennik dużych kotów (s. dok.) **10.10** Julie Lescaut (s.) **11.55** Dynastia Novaków (s.) **12.55** Mój syn Rico (film niem.) **14.40** Mr. Bean **15.10** Frajer (film USA) **17.00** Mój przyjaciel Monk (s.) **17.55** Poradnik domowy **18.50** Obywatelskie dżudo (pr. publ.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.00** Był sobie gliniarz II (film czes.) **21.30** Zgubieni (s.) **22.20** Odłamki (mag.) **22.50** Wirus (film USA) **0.40** 24 godziny (s.).

■ PRIMA

7.00 W 80 dni dookoła świata (s. anim.) **7.25** Atomówki (s. anim.) **8.00** Historie egipskich grobów (s. dok.) **9.10** Świat 2007 (mag.) **9.40** Czterej pancerni i pies (s.) **10.55** Inżynierska odyseja (s.) **11.50** Receptariusz prima pomysłów (mag.) **13.00** Niedzielna partia (pr. dys.) **13.55** Nocne tornado (film USA-kan.) **16.00** Więzy miłości (film niem.) **17.35** Extra (mag.) **18.00** Nie ma doskonałych (pr. roz.) **19.00** Wiadomości, sport, prognoza pogody **19.25** Extra (mag.) **20.00** „Ber nebo neber" (quiz show) **21.15** Notting Hill (film USA-br.) **23.50** Tożsamość Bourne'a **1.20** (film USA) **1.50** Czterej pancerni i pies **2.55** Zapytaj o przyszłość.

PONIEDZIAŁEK 19 LUTEGO

■ TVP 1

5.45 Rolnictwo na świecie **6.00** Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.35** Teletubisie (s.) **9.00** Budzik (s.) **9.30** Lippy and Messy (j. ang. dla dzieci) **9.35** Ferie z Jedynką **10.05** Szkoła złamanych serc (s.) **10.50** Jaka to melodia (teleturniej) **11.45** Agrobiznes (mag.) **12.00** Wiadomości **12.10** Moda na sukces (s.) **12.55** Klan (s.) **13.20** Plebania (s.) **13.50** Jaka to melodia? (teleturniej) **14.15** Bulionerzy (s.) **14.40** Zwierzowiec - Inteligencja (pr. przyrod.) **15.00** Wiadomości **15.10** Mieszkać w Europie **15.30** Laboratorium XXI wieku **16.00** Moda na sukces (s.) **16.50** Kapitan Paszke - W samotnym rejsie dookoła świata **17.00** Teleexpress **17.20** Na celowniku (mag.) **17.35** Klan (s.) **18.00** Jaka to melodia? (teleturniej) **18.30** Plebania (s.) **19.00** Wieczorynka **19.30** Wiadomości **20.15** Ring (talk-show) **21.00** Oszuści (film pol.) **22.20** Z refleksem **22.40** Regał (mag. liter.) **23.15** Żądza krwi - Kiedy rozum śpi (film ang.) **0.45** Infiltracja komórki Al-Kaidy we Francji **1.45** Kapitan Paszke - W samotnym rejsie dookoła świata.

■ TVP 2

5.35 Statek miłości (s.) **7.25** Przystanek praca **7.40** Globert przedstawia niezwykły świat natury (s.) **8.05** Na dobre i na złe (s.) **9.00** Pytanie na śniadanie **10.35** Święta wojna (s.) **11.15** Codzienna 2 m 3 (s.) **11.45** Magnum (s.) **12.35** Allo, Allo (s.) **13.05** Dzieciaki przed kamerą **13.25** Pokochaj mnie i moje dzieci (s.) **14.00** Znaki czasu (mag.) **14.20** Zakręcony tydzień (quiz) **15.10** Dr Quinn (s.) **16.00** Panorama **16.15** Na dobre i na złe (s.) **17.15** Magazyn Ligi Mistrzów **18.15** Zorro (s.) **18.45** Panorama **19.10** Biznes **19.30** Oto jest pytanie **20.05** Viva - najpiękniejsi **21.05** MC 2 - Maszyna czasu Manna i Materny **22.15** Panorama **22.50** Warto rozmawiać **23.50** Alfabet Bartoszewskiego **0.00** Kryminalne zagadki Las Vegas **1.25** Łom (pr. dok.) **1.45** Audiotele - noc zagadek.

■ TV KATOWICE

6.00 Kurier **7.50** Gramy dla was **8.45** Ewangelia na dachach - Magazyn katolicki **9.15** Kurier **10.00** Zagadkowe historie XX stulecia: Komandor porucznik Crabb - zaginiony płetwonurek **11.00** Medyczny front - Astma, dychawica oskrzelowa **12.00** Młodzież kontra **13.00** Studio Wschód **13.57** Kurier **14.00** Zagadkowe historie XX stulecia: Komandor porucznik Crabb - zaginiony płetwonurek **15.05** Medyczny front - Astma, dychawica oskrzelowa **16.10** Rozmowa dnia **16.45** Aktualności **16.50** Gramy dla was **17.00** Plus minus **17.50** Aktualności **18.25** Tropiciele **18.45** Wyłuskiwanie (pr. public.) **19.00** A ja zostaję (pr. public.) **19.20** Trudny rynek **19.40** Piekary Śląskie - statuetki lidera **19.45** Pełnoprawni niepełnosprawni **20.00** Telekurier **20.55** Trzeci wymiar **22.15** Plus minus **22.45** Sportowy wieczór **23.10** Przekłuwanie ciała (film ang.) **23.50** Plus minus **0.44** Trzeci wymiar **1.15** Plus minus **1.50** Przekłuwanie ciała (film ang.).

■ POLSAT

6.00 Wstawaj! Gramy! **6.50** Sidła miłości (s.) **8.00** Halo! Kasa! **8.55** Roseanne (s.) **9.25** Rodzina zastępcza (s.) **10.00** Sekret Laury (s.) **11.00** Dharma i Greg (s.) **11.30** Samo życie (s.) **12.00** Dom nie do poznania (s.) **12.55** Jesteś moim życiem (s.) **13.55** Pierwsza miłość (s.) **14.45** Świat według Bundych (s.) **15.15** Rodzina zastępcza (s.) **15.50** Wydarzenia **16.25** Interwencja (mag.) **17.00** Gra w ciemno **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia **19.30** Samo życie (s.) **20.00** Z Archiwum X (s.) **21.00** Replikant (film USA) **23.15** Nieustraszeni (s.) **0.15** Bumerang **1.20** Magazyn sportowy **3.20** Nocne randki.

■ TVC 1

5.59 Dzień dobry z TVC **8.30** Sezamie, otwórz się (dla dzieci) **9.00** Kalendarium **9.15** O koronę króla Karola (quiz show) **10.00** Wiadomości **10.05** Lista przebojów telewizyjnej rozrywki **11.00** Oczarowanie (s.) **12.00** Wiadomości **12.30** Sama w domu (mag.) **13.25** Ćwiczmy z TVC **13.35** Mieszkać - to sztuka **14.00** Nie wahaj się i kręć! (pr. roz.) **14.30** W poszukiwaniu czasu utraconego (pr. cykl.) **14.45** Ekstra fondue **15.00** Wiadomości **15.10** Antologia czeskiego humoru **16.00** Czarodziejskie przedszkole **16.30** Teleturniej dla dzieci **16.55** Wszędzie dobrze, w domu najlepiej **17.15** AZ-kwiz (teleturniej) **17.40** Testy, porady, reportaże **17.55** Prognoza pogody **17.57** Minuta z przyrody **18.00** Wiadomości regionalne **18.15** Chłopaki w akcji (mag. kul.) **18.40** Żywe serce Europy **18.45** Wieczorynka **18.56** Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki **19.00** Wiadomości, wiadomości regionalne, prognoza pogody, sport **20.00** Příkopy (s.) **21.00** Podróż po... (mag.) **21.30** Reporterzy TVC **21.55** Uwięzieni za żelazną kurtyną (cykl. dok.) **22.10** Wydział spraw zamkniętych (s.) **22.55** Wiadomości, prognoza pogody, sport **23.05** Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki **23.10** W biegu (pr. muz.) **23.35** Ostatnia królowa **1.35** Simpsonowie **1.55** AZ-kwiz **2.20** Q (mag.).

■ TVC 2

6.10 Wiadomości TVS **6.30** Dogrywka (mag.) **7.00** Spadająca doniczka **7.20** TVC **7.50** Panorama **8.30** Na pływalni (talk show) **9.00** Dzień dobry z Moravą **9.15** Śląska **11.25** AZ-kwiz (teleturniej) **11.40** Żywe serce Europy **12.00** Mity i fakty historii: Piotr **12.55** Pszczółka Maja (s. anim.) **13.45** Jak Mike (film USA) **15.20** Gdzie pieniądze pomagają **15.30** Ex 316 **15.45** GEO: Wojna królików (s. dok.) **16.15** Garść dynamitu (film USA) **18.40** Dokument **19.00** Wiadomości w języku migowym **19.05** 10 wieków architektury **19.20** To może spotkać również was i dziecko **19.30** Simpsonowie (s.) **19.55** Ćwiczmy z TVC **20.00** Polityczne manderstwa (dok.) **20.45** Film o filmie **21.00** Wydarzenia, komentarze **21.30** Świat książek (mag.) **21.45** Filmowy klub: Jesteś już mężczyzną (film USA) **23.15** Magazyn historyczny **23.45** 168 godzin **0.10** Kultura.cz **0.35** Przeżyliśmy swoje dzieciństwo **1.40** Przygody nauki i techniki **2.10** Molarz F. Janula **2.35** Regiony TVC24.

■ NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova **8.25** Strzeż się przybrzeżna (s.) **9.20** Statek marzeń (s.) **11.10** To morderstwo, napisała (s.) **12.10** Gliniarz i prokurator (s.) **13.00** Nieziemska miłość (s.) **13.55** JAG (s.) **14.45** Świat według Bundych (s.) **15.15** Dziewczyny Gilmore'a (s.) **16.05** Veronica Mars (s.) **17.00** Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda **17.35** Kobra 11 (s.) **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.00** Kobra 11 (s.) **21.05** Weekend (mag.) **21.40** Dr House (s.) **22.35** Niezniszczalny (film USA) **0.30** Cień anioła (s.) **2.05** Szybka wygrana.

■ PRIMA

6.30 Mała Rusałka (s. anim.) **7.00** St. Tropez (s.) **8.00** Szansa bez granic (pr. roz.) **8.50** Płomienie namiętności (s.) **9.50** Dzika kotka (s.) **10.50** Lekarz z gór (s.) **11.50** Więzy rodzinne (s.) **12.55** Pomoc domowa (s.) **13.30** Krok za krokiem (s.) **13.55** Sinan Toprak (s.) **14.55** Kameleon (s.) **16.00** Diagnoza morderstwo (s.) **16.45** Z imię prawa (s.) **17.35** Extra (mag.) **18.00** 5 kontra 5 (pr. roz.) **18.43** Wiadomości regionalne **18.45** Prima TV **18.50** Magazyn regionu **19.00** Wiadomości, sport, prognoza pogody **19.25** Extra (mag.) **20.00** Lotnisko (s.) **21.15** Gotowe na wszystko (s.) **22.10** Chirurdzy (s.) **23.10** Nowojorscy gliniarze (s.) **0.05** Podstęp (film USA) **2.05** Zapytaj o przyszłość.

Telewizja zastrzega sobie prawo zmian w programie

Życzenia

Najserdeczniejsze gratulacje oraz życzenia spokoju, wszelkiej pomyślności i zdrowia do dalszych lat wspólnego życia z okazji Złotych Godów Drogim Rodzicom

TEREZJI i ALOJZEMU GLACOM

ze Stanisławic, składają synowie Józek, Jarek, Alojzy oraz córka Marta z rodzinami. GL-096

Dnia 21. 2. 2007 obchodzi swe 70. urodziny

pan FRANCISZEK SZEBESTA

z Karwiny Starego Miasta. Z tej okazji dużo zdrowia i szczęścia do dalszych lat życzy żona Zdenka, syn Zbyszek z żoną Martiną oraz wnuki Michaela, Martina i Mike. RK-032

Wspomnienia

Nie umarli, o których pamięć trwa.

Dnia 19. 2. 2007 minie 7. rocznica śmierci naszego Drogiego Męża i Ojca

śp. JÓZEFA CZUDKA

z Gródku. O chwilę wspomnień proszą najbliżsi. GL-095

Dnia 19 lutego mija 10. rocznica śmierci

śp. HELENY ZIELINOWEJ

z Cz. Cieszyna

W tym roku mija 29. rocznica śmierci Jej Małżonka

śp. prof. PAWŁA ZIELINY

O chwilę wspomnień prosi rodzina. GL-089

... dotykamy miejsc,
których jej ręce kiedyś dotykały,
każdą drobinkę ciepła
skrzętnie zgarniamy w kaganki,
by łatwiej wracać w samotność
z wiecznym światełkiem od matki.

A. Piegza-Łupińska

Dzisiaj, 17 lutego mija pięć lat od dnia, w którym zmarła nasza Najdroższa Mamusia oraz Najukochańsza Babcia i Prababcia

śp. ANNA SEDLACZEK

z Łomnej Dolnej. O chwilę wspomnień proszą córki z rodzinami. GL-079

Dnia 19. 2. 2007 obchodziłby 50. urodziny nasz Kochany Syn, Mąż, Ojciec i Brat

śp. inż. LESZEK JEŻOWICZ

O chwilę wspomnień, cichej zadumy i modlitwę proszą najbliżsi. GL-082

Nekrologi

Serdecznie dziękuję wszystkim przyjaciołom i znajomym, którzy w jakikolwiek sposób starali się ulżyć doli mojego męża

śp. L'UDOVÍTA ZEMKO

Za długoletnią opiekę lekarską podziękowania należą się lekarzom: MUDr Helenie Doleżelowej, MUDr Barbarze Donocik, MUDr Ivance Lukešowej, MUDr. Ladislavowi Langnerowi, lekarzom i personelowi medycznemu oddziału wewnętrznego szpitala Na Sośnie. Szczególne słowa uznania i podzięki kieruję do lekarzy, sióstr i pracowników Sanatorium Płucnego w Jabłonkowie z ordynator MUDr Sułtaną Gawlik za troskliwą opiekę i leczenie podczas kilkakrotnego tam pobytu mojego męża. Pieniądze (4 000 Kc), które uczestnicy pogrzebu złożyli zamiast kwiatów i wieńców, zostaną przekazane na ręce dyrektora sanatorium. Dziękuję też serdecznie panu Piotrowi Żabińskiemu za dostojne przeprowadzenie obrzędu pogrzebowego, a zakładowi pana Bohumíra Kukuczki z Trzyńca za sprawną organizację pogrzebu. W smutku pogrążona żona Irena Stonawska. GL-099

ASYSTENTKA

TME Electronic Components

Do zadań osoby na tym stanowisku należeć będzie:
- prace administracyjne oraz telemarketing produktów naszej firmy
- pozyskiwanie nowych klientów i rozwijanie współpracy z istniejącymi

Od kandydatek oczekujemy:
- wykształcenia średniego lub wyższego (mile widziane wykształcenie techniczne o profilu: elektronika, elektrotechnika, automatyka lub pokrewne)
- znajomości j. czeskiego, polskiego i angielskiego na poziomie komunikatywnym
- posiadania prawa jazdy kat. B
- umiejętności obsługi komputera i programów komputerowych (MS-Office)
- dyspozycyjności, komunikatywności, elastyczności oraz łatwości w nawiązywaniu kontaktów
- dodatkowym atutem jest znajomość podstaw księgowości

Oferujemy:
- ciekawą pracę w stabilnej i nowoczesnej firmie w Ostrawie
- telefon komórkowy
- kupony Sodexho Pass
- atrakcyjne wynagrodzenie – uzależnione od efektów pracy

Zgłoszenia zawierające CV oraz list motywacyjny prosimy przesyłać pod e-mail: *l.dobry@tme.cz*

GL-093

Kamieniarstwo WRZOS

NAJWIĘKSZY ZAKŁAD NA POGRANICZU

oferujemy wzornictwo czerpane z najlepszych tradycji kamieniarskich wiele nowości na rynku czeskim

NAJCZĘŚCIEJ WYBIERANA FIRMA KAMIENIARSKA PO OBU STRONACH OLZY

Dla nas jakość jest najważniejsza

Siedziba firmy: Hażlach, ul. Cieszyńska 20b, tel. +48 338 567 377

4 km od granicy w Boguszowicach

Filia Goleszów, ul. Grabowa 4 3 km od granicy w Lesznej

Wyłączny przedstawiciel firmy **Jan Kisiała, tel. +48 600 293 968**

NA ŻYCZENIE PRZYJEŻDŻAMY DO KLIENTA ZAWSZE Z NAJLEPSZĄ OFERTĄ

❖ Firma zarejestrowana w RC ❖

GL-080

Co w teatrze

SCENA POLSKA – CZ. CIESZYN: Rozmowy przy wycinaniu lasu – premiera (17, godz. 17.30, grupa CTD).

▲ **CIESZYN**: Prezydentki (18, godz. 18.00).

SCENA CZESKA – KARWINA: „Hrátky s čertem" (19, godz. 10.00).

Co w kinach

KARWINA – Centrum: Noc w muzeum (17, 18, godz. 15.30, 17.45; 19, godz. 17.45); Prestiż (17-19, godz. 20.00); **Reflex**: Klątwa 2 (17-19, godz. 17.00, 20.00); **Ex**: Dobry rok (17, 18, godz. 19.00); **HAWIERZÓW – Centrum**: Asterix i Wikingowie (17-19, godz. 15.30); Holiday (17-19, godz. 17.30, 20.00); **TRZYNIEC – Kosmos**: Holiday (17, 18, godz. 17.30); Prestiż (17, 18, godz. 20.00); Cyrk i Hurvínek (17, godz. 10.00); „Pravidla lži" (19, godz. 17.30); Księga rekordów Szutki (19, godz. 20.00); Po rozum do mrówek (19, godz. 10.00); **CZ. CIESZYN – Central**: Eragon (17, 18, godz. 17.00); Saw II (17, 18, godz. 19.00); **CIESZYN – Piast**: Ryś (17, 18, godz. 17.00, 19.30, 22.00; 19, godz. 17.00, 19.30); Eragon (17, 18, godz. 13.00, 15.00; 19, godz. 11.45, 15.00); **BYSTRZYCA**: Volver (17, godz. 18.00).

Co na antenie

POLSKIE WIADOMOŚCI: TVC 1, piątek, wiadomości regionalne od godz. 18.00; TVC 2, sobota od godz. 7.00.

POLSKIE AUDYCJE: Ostrawa 107,3 MHz i Trzyniec 105,3 MHz, po–pt: 19.00, nie: 18.30.

Co w terenie

HAWIERZÓW SUCHA – MK PZKO oraz Parafia Śląskiego Kościoła Ewangel. A.W. zapraszają na popołudnie wspomnień 18. 2. od godz. 15.00 do domu zborowego i świetlicy Koła przy ul. Budovatelů. W programie orkiestra smyczkowa rodziny Danelów.

CZ. CIESZYN CENTRUM – zarząd MK PZKO zaprasza na Walne Zebranie w niedzielę 25. 2. o godz. 15.30 do Klubu PZKO przy ul. Bożka. W programie m. in. występ „Harfy", sprawozdania, wybory.

CZ. CIESZYN OSIEDLE – zarząd MK PZKO zaprasza na zebranie sprawozdawczo-wyborcze w niedzielę 25. 2. o godz. 15.00 do salki zebrań Kongresu Polaków przy ul. Komenskiego.

KARWINA – zebranie Grupy Gminnej Ruchu Politycznego Coexistentia-Wspólnota odbędzie się w poniedziałek 19. 2. o godz. 16.00 w Domu PZKO Karwina Stare Miasto.

SEP – Stowarzyszenie Elektrotechników Polskich w RC zaprasza w czwartek 22. 2. o godz. 16.00 do salki posiedzeń ZG PZKO w Cz. Cieszynie, ul. Strzelnicza 28 na zebranie członkowskie i prelekcję Zygmunta Stopy „Posłannictwo i cele Stowarzyszenia Elektryków Polskich (SEP)".

PIOTROWICE koło KARWINY – zarząd MK PZKO zaprasza na Walne Zebranie 17. 2. o godz. 15.00 do Domu PZKO w Piotrowicach. W programie m. in. prelekcja dr. Stanisława Zahradnika na temat 60-lecia działalności PZKO.

JABŁONKÓW – zarząd MK PZKO zaprasza na zebranie sprawozdawczo-wyborcze 18. 2. o godz. 15.30 do Domu PZKO – izba regionalna.

CIERLICKO KOŚCIELEC – zapraszamy 20. 2. o godz. 17.00 do Domu Polskiego ŻW na spotkanie tworzącego się komitetu organizacyjnego obchodów 75. rocznicy tragedii Żwirki i Wigury.

ŁYŻBICE WIEŚ – MK PZKO zaprasza 24. 2. od godz. 9.45 na 4. turniej w bowlingu do „Quin clubu" na Kamionce.

UWAGA SENIORZY HPC – kierownictwo HKS „Zaolzie" zaprasza na spotkanie z okazji Dnia Myśli Braterskiej w środę 21. 2. o godz. 11.00 do siedziby RN HPC w Czeskim Cieszynie.

PTTS „BŚ" – informujemy, że są jeszcze wolne miejsca na wycieczkę do źródeł Wisły z Kubalónki dnia 3. 3. Zgłoszenia prosimy podawać rejonowym lub pod nr. tel.: 596 311 685; 732 175 618.

PTTS „BŚ" – sekcja kolarska organizuje dla kolarzy i pieszych 11.-18. 8. wycieczkę autobusową na Szumawę z wyjazdami do Austrii i Niemiec. Koszty wycieczki 2 750 Kc. Zgłaszać się można do 5. 3. u p. Michalika, tel. 602 840 384.

Oferty

KUPIĘ DZIAŁKĘ budowlaną 1000-1500 m² w okolicach Czeskiego Cieszyna. Tel. 605 487 007. GL-091

MALOWANIE, WSZELKIE PRACE murarskie również po wymianie nowych okien. Tel.: 603 854 651. GL-060

KRYCIE DACHÓW papą termozgrzewalną, malowanie. Cieszyn + 48 601 532 642. GL-092

SPRZEDAM TUCZNIKI á 33 Kc i prosięta á 60 Kc. Tel. nr: 596 425 682. AD-022

Kwatery w Zach. Tatrach. Idealne warunki narciarskie, termalne baseny. Tel. 00421 907 330 273 *www.habovka.sk/pilar*

GL-097

KAMIENIARSTWO »OBELISK«

43–419 **Hażlach** k. Cieszyna
ul. Jastrzębska 1

NAJNIŻSZE CENY NA ŚLĄSKU CIESZYŃSKIM

Nasz przedstawiciel handlowy jest do państwa dyspozycji
Mirosław Hołubek

tel. 776 296 099
lub 0048 516 193 726

Przyjazd do klienta z pełną ofertą obmiar, projekty, wyceny oraz wszelkie konsultacje są **BEZPŁATNE**

Serdecznie zapraszamy!

GL-041

Firma PRIDB „PIEC-EXPORT" s.r.o.
z siedzibą w Trzyńcu

ZATRUDNI

od 1. 4. 2007 pracownika działu handlowego

Wymagania:
- wykształcenie średnie ukończone maturą
- znajomość języka czeskiego, polskiego, angielskiego mile widziana
- znajomość obsługi komputera
- prawo jazdy kat. B

Zgłoszenia wraz z życiorysem prosimy przesyłać do 28. 2. 2007 pod adres:

Firma PRIDB „PIEC-EXPORT" s.r.o.
Kostelní 501
735 43 Albrechtice u Č. Těšína

RK-033

Wystawy

GALERIA TEATRU CIESZYŃSKIEGO, BIAŁA GALERIA: do 25. 2. wystawa fotografii Kazimierza Suchanka „Bliscy memu sercu". Czynna po-pt: 9-15 po zgłoszeniu na portierni TC.

▲ **WIELKA GALERIA**: 17. 2. o godz. 17.00 wernisaż wystawy Ivany Durstinowej – „Każdy mamy swego anioła". Czynna do 25. 3. po-pt: 9-15 po zgłoszeniu na portierni TC.

OŚRODEK DOKUMENTACYJNY KONGRESU POLAKÓW w RC, Komenskiego 4, Cz. Cieszyn: do 27. 4. wystawa „Wydawnictwa jubileuszowe polskich szkół i przedszkoli na Zaolziu". Czynna po-pt: 8-15.

FOYER MIEJSKIEGO DOMU KULTURY, tř. Osvobození, Karwina: do 28. 2. wystawa fotografii Jerzego Franka i Romana Janusza z ziemi na samym końcu świata – Kamczatki „Zagubiony świat". Czynna wt-pt: 9-17; so: 10-18.

SALA MUSAION, Hawierzów, Dělnická 14: do 28. 2. wystawa „Znane osobowości czeskiej nauki i techniki". Czynna wt-pt: 9-17; so: 9-13; nie: 13-17.

SALA WYSTAW w Karwinie, rynek Masaryka 10: 20. 2. wernisaż wystawy „Motocykl duży-mały, każdy w sobie coś ma". Czynna do 21. 10. wt-pt: 9-17; so: 9-13; nie: 13-17.

SALA WYSTAW W JABŁONKOWIE, rynek Mariański 14: wystawa stała „Z przeszłości Jabłonkowa i okolicy". Czynna wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

MUZEUM TECHNIKI w Pietwałdzie: stała ekspozycja „Tradycje górnictwa w Cieszyńskiem" oraz „Czarodziejski świat tramwajów".

Głos LUDU

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. • Adres redakcji: Redakcja „Głos Ludu", ul. Komenského 4, Czeski Cieszyn 737 01 • Redaktor naczelny Beata Schönwald, *schonwaldova@glosludu.cz* • Zastępca redaktora naczelnego Jacek Sikora, *sikora@glosludu.cz* • Redaktor sportowy *bittman@glosludu.cz*, 596 612 346 • Redaktorzy terenowi • *chlupova@glosludu.cz* • *kulova@glosludu.cz* • *myszka@glosludu.cz* • *radlowska@glosludu.cz* • *sikorova@glosludu.cz* • Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, fax: 558 740 044, e-mail: *info@glosludu.cz* • *www.glosludu.cz* • Pismo wychodzi we wtorki, czwartki i soboty • Dostawę prenumeratorom prowadzi spółka Mediaservis, s.r.o., Zákaznické centrum, Moravské náměstí 12D, P.O. BOX 351, Brno 659 51 • Zamówienia - tel.: 541 233 232, fax: 541 616 160, e-mail: *zakaznickecentrum@mediaservis.cz* • Reklamacje - tel.: 800 800 890 • Kolportaż: SmD, s.r.o., Mediaprint & Kapa Pressegrosso, s.r.o. • Druk: Ringier Print, s.r.o., Ostrawa • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indeksu 42501, ISSN 1212-4222.

Księgarnia Wirthualna

ERIC-EMMANUEL SCHMITT

»Kiedy byłem dziełem sztuki«

Wyd. „Znak". Kolejna pozycja autora już kultowej książki „Oskar i Pani Róża". Zdesperowany bohater na skraju samobójstwa podpisuje iście faustowski pakt ze spotkanym przypadkowo artystą. Odda się w jego ręce, w zamian za co odzyska sens życia. Jako żywa rzeźba staje się sławny i podziwiany. Traci tylko jedno – wolność. Gdzie kończy się sztuka, a zaczyna manipulacja? Co stanowi o naszej wyjątkowości? Jak zwykle u Schmitta, ważne pytania podane lekko i z przymrużeniem oka.

SOONBOKE SMITH

»Kwiaty z papieru. Origami«

Wyd. „KDC". Cudowne kwiaty z papieru nie więdną i możesz je mieć o każdej porze roku! Dzięki starym technikom składania papieru stworzysz cudowne kwiaty, od peonii po ipomee. Poglądowe ilustracje i wyczerpujący, jasny opis sprawią, że „kwiatowe origami" bez trudu opanują nawet zupełni nowicjusze. Gotowe projekty dodadzą zaś uroku każdemu wnętrzu i doskonale sprawdzą się jako prezent.

Książki można nabyć lub zamówić w Klubie Polskiej Prasy i Książki przy ul. Čapka w Cz. Cieszynie (nr tel. 558 740 226). **(kor)**

Krzyżówka

POZIOMO: **1.** przełożony klasztoru męskiego **5.** trujący, a bieli **9.** grecka nimfa lasów i źródeł **11.** impreza z ujeżdżaniem byków **12.** główny posiłek **13.** duże u pelikana **14.** ptak dla sokolnika **15.** aluminium **16.** część papierosa **19.** zorganizowane działanie **22.** olbrzym z mitów skandynawskich **24.** typowo włoska potrawa **25.** psotnik **28.** do platynowców zaliczany **29.** „Cuminum cyminum" z rodziny baldaszkowatych **30.** polarne zjawisko **31.** pierwszy na orbicie **34.** najważniejsza bogini Egiptu **35. ROZWIĄZANIE DODATKOWE** (Książka Williama Styrona) **45.** pojazd kosmitów **46.** gibon białoręki **47.** wytworny pokój pani domu **48.** „Meles meles" z rodziny łasicowatych **49.** „Bartek" Sienkiewicza **50.** Paderewski **53.** przebywanie nago na wolnym powietrzu **57.** kultywator do głębokiego spulchniania gleby **62.** krótki trzon metalowy **63.** Cyganka z Chaty za wsią **64.** gwiazdozbiór zodiakalny **65.** wykwintny skorupiak **66.** złoty od spełniania życzeń **67.** statek kosmiczny bez załogi **68.** suchy w stoczni **69.** wnęka w murze.

PIONOWO: **2.** Święty przy bramie **3.** żołądź w kartach **4.** bożyszcze pewnych kręgów publiczności **5.** „bycza" zabawa **6.** wygięcie kręgosłupa ku przodowi. **7.** dawne granice miasta **8.** masowe zgromadzenie ludności **9.** Allan Poe **10.** w grupie Wielkich Antyli **17.** poemat epicki Homera **18.** płyta z pionowymi żłobkami występująca we fryzach budowli doryckich **20.** reprezentacyjna sala **21.** jeszcze nie senior **22.** miasto na Żuławach **23.** oprawiona w ramy sztuka **26.** John z Rio Bravo **27.** mebel na ciuchy **32.** dziedziczna jednostka **33.** ustalona forma obrzędów religijnych **36.** młody dla Anglika **37.** ogół wiedzy ludzkiej **38.** ptak z rodziny alk **39.** czas przeszły dokonany **40.** boczny pokój służący za sypialnię **41.** subtelna wzmianka **42.** śpiewająca Nina **43.** mieszkańcy kraju **44.** odurzenie po libacji **50.** pantera śnieżna **51.** włókno poliamidowe **52.** element odróżniający **54.** „NIE" to jego pismo **55.** miejsce trzech najważniejszych bitew I wojny światowej **56.** stan chorobowego podniecenia psychicznego **58.** japońskie zapasy **59.** Scotland... **60.** lasek w mieście **61.** blaszany instrument dęty. Opr. JO

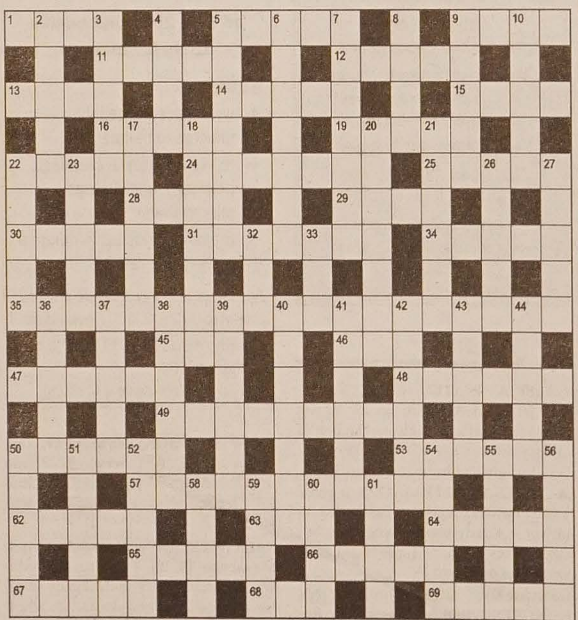

Rozwiązanie krzyżówki z 10 lutego:

Poziomo: 1. COSEL 5. GAG 8. SYZYF 11. IKONA 12. WIGOR 13. WALEC 14. RWA 16. OBORA 17. HALABARDNIK 22. APOLOG 25. LATEKS 28. IWANIENKO 29. APARAT 30. RYTUAŁ 31. KSI 33. ODA 35. **ZIEMIA KRWI I PRZEMOCY** 43. KPINA 44. ROSZADA 48. OSCAR 49. KLUB 50. RZUT 51. NEPAL 54. POMOLOG 55. ODPAD 58. FILAR 60. ŻARNA 62. TIPI 63. NANCY 64. WAGA 65. SANKI 66. NIEUK 67. JAZZ 68. KOKSA 69. AUTO.

Pionowo: 1. CEWKA 2. SALTO 3. LICHO 4. WOAL 5. GARB 6. GWAR 7. OGON 8. SROKA 9. ZBOŻE 10. FRANS 15. WALICKI 18. AGITKA 19. AGADIR 20. DUNLOP 21. ILORAZ 23. PEPSI 24. LARUM 26. TOTEM 27. KWARC 32. SKORUPA 34. DRZAZGA 35. ZAKON 36. ETIOP 37. IRAKLI 38. WĄS 39. IWA 40. EKOTON 41. OSTĘP 42. YSTAD 45. OBORNIK 46. ZŁOTNIK 47. DROŻYNA 52. EPIKA 53. AFISZ 56. DAWKA 57. ARGOT 59. LONT 61. RZEŹ.

Wśród autorów poprawnych rozwiązań rozlosowane zostanie CD+DVD **„ONDRASZEK – PAN ŁYSEJ GÓRY"**. Termin nadsyłania rozwiązań upływa w piątek 23. 2. br. o godz. 12.00. Nagrodę książkową (do odbioru w redakcji) za rozwiązanie krzyżówki z ub. soboty otrzymuje: **Irena Onderek** – Czeski Cieszyn.

Wydarzenia Sportowe

EKSTRALIGA PIŁKARZY RĘCZNYCH: JUTRO OSTATNIA KOLEJKA FAZY ZASADNICZEJ

Karwina z punktem przewagi nad Zubrzi

Tylko duża niespodzianka w postaci przegranego meczu z Koprzywnicą mogłaby pozbawić piłkarzy ręcznych Banika Karwina pierwszeństwa w tabeli ekstraligi po fazie zasadniczej. Karwiniacy po zwycięstwie 29:24 na parkiecie Jičína mają punkt przewagi nad drugim w tabeli Zubrzi. Wałasi niemniej jednak liczą w skrytości duszy na potknięcie Banika i własne obowiązkowe zwycięstwo z ostatnim Brnem. Po jutrzejszej ostatniej kolejce ekstraliga podzielona zostanie na dwie części. Sześć zespołów z górnej połowy tabeli oraz szóstka z dolnej połowy zmierzy się ze sobą systemem dwumeczy (początek 25. 1.), punkty zaś dalej wliczane będą do ekstraligowej tabeli. Do playoffs awansują najlepsze cztery drużyny z pierwszej szóstki.

– Jičín nie był wcale łatwych przeciwnikiem – skomentował mecz 21. kolejki trener Karwiny **Jiří Kekrt**. *– Nerwy zrobiły swoje, w końcówce niepotrzebnie oddaliśmy inicjatywę gospodarzom. Jutro musimy być skoncentrowani od pierwszej do ostatniej minuty.*

JIČIN – KARWINA 24:29 (8:15). Karwina: Marjanovič, Mrkva – Bednařík 1, Plšek 3, Kuzo 1, Indjič 1, Zdráhala 9/4, Šulc 4, Mrózek 4, Kružík, Szymon, Kubis 2, Požárek 3, Korňan 1. Sędziowali Macho, Hájek. Karne 4/2:4/4. Widzów 450.

Na parkiecie piątego w tabeli Jičína od pierwszych minut zaznaczyła się przewaga obrońców tytułu. Karwiniacy nie pozostawili nic przypadkowi i od dziesiątej minuty już zdecydowanie dominowali na placu gry. Z dobrze poukładanej defensywy goście wyprowadzali szybkie kontry, gospodarze w końcówce pierwszej połowy bronili się tylko z największym trudem. Podobnie było na wstępie drugiej odsłony, kiedy to podopieczni trenera Jiřego Kekrta prowadzili 18:10 i 22:12. Dziesięciogolowa zaliczka uśpiła jednak czujność Karwiny, gospodarze od 50. minuty zaczęli odrabiać straty. Nerwowo w obozie Banika zrobiło się po straconym golu na 24:28, ale doświadczony zespół Karwiny nie dał sobie wydrzeć zwycięstwa. Strzelecką formę z poprzednich kolejek potwierdził Ondřej Zdráhala, dla którego to ostatni sezon w barwach mistrza RC. Zdráhala latem trafi do czołowego klubu niemieckiej bundesligi – VfL Gummersbach.

Tabela

1. Karwina	21	36	669:504
2. Zubrzi	21	35	656:51[illegible]
3. Dukla	21	34	616:50[illegible]
4. Lowosice	21	33	598:52[illegible]
5. Jičín	21	27	565:53[illegible]
6. Hranice	21	23	609:59[illegible]
7. Trzeboń	21	15	521:55[illegible]
8. Bystrz. p. H.	21	14	514:54[illegible]
9. Koprzywnica	21	14	504:60[illegible]
10. F–M	21	10	575:63[illegible]
11. Pilzno	21	8	517:65[illegible]
12. Brno	21	3	462:64[illegible]

JUTRO: Koprzywnica – Karwina (10.00). (jb)

Sport Polski

● **LIGA MISTRZÓW: PORAŻKA SIATKARZY BEŁCHATOWA, WINIARY ZA BURTĄ.** W I rundzie play off Ligi Mistrzów siatkarzy BOT Skra Bełchatów przegrał na wyjeździe z Portol Drac Palma Mallorca 2:3 (21:25, 25:21, 20:25, 25:22, 9:15). Spotkanie rewanżowe odbędzie się w Bełchatowie 21 lutego. Za burtą Ligi Mistrzyń są zawodniczki zespołu Winiary Kalisz. W rewanżowym meczu mistrzynie Polski przegrały z RC Cannes 1:3 (25:27, 19:25, 25:21, 17:25). W pierwszym spotkaniu francuski zespół wygrał 3:0 (25:23, 25:22, 25:19) i awansował do drugiej rundy.

● **HAJTO POTRĄCIŁ ŚMIERTELNIE KOBIETĘ.** Były reprezentant Polski, piłkarz ŁKS–u Tomasz Hajto, prowadząc samochód potrącił śmiertelnie starszą kobietę – dowiedziała się wczoraj nieoficjalnie PAP ze źródeł zbliżonych do policji. Jak poinformował Mirosław Micor z Komendy Miejskiej Policji w Łodzi, do wypadku doszło w czwartek po godz. 22.00 w Łodzi. Ze wstępnych ustaleń funkcjonariuszy wynika, że 73–letnia kobieta wtargnęła na jezdnię w miejscu niedozwolonym. Zmarła w karetce. Według policji, mężczyzna prowadzący samochód marki Chrysler był trzeźwy. Policja bada okoliczności wypadku. **(jb, PAP)**

Co słychać?

■ **PIŁKARSKI SPARING: Zlin – Fotbal Trzyniec 1:1 (0:0).** Bramki we wczorajszym meczu kontrolnym rozegranym w Luhaczowicach zdobyli: Žůrek (karny) – Kořínek. Trzyńczanie wyrównali w doliczonym czasie gry. Strzał Malífa skierował w polu karnym do siatki Kořínek. **(jb)**

Dwie kolejki pozostały do końca rundy zasadniczej 02 ekstraligi hokeja na lodzie. W walce o playoffs nadal liczą się hokeiści Trzyńca, którzy w środę pokonali u siebie 2:1 Pilzno, wczoraj po zamknięciu numeru grali na lodzie Zlina, a jutro zmierzą się w Werk Arenie z Karlowymi Warami. Pod bramką Pilzna walczy Vladimír Vůjtek, z tyłu przy bandzie wszystkiemu przygląda się kapitan Trzyńca Jan Peterek.

Nasza oferta

■ **HOKEJ NA LODZIE – O2 ekstraliga:** Trzyniec – Karlowe Wary (jutro, 17.00). **II liga:** Orłowa – Blansko (jutro, 17.00).

■ **EKSTRALIGA PIŁKARZY RĘCZNYCH:** Koprzywnica – Karwina (jutro, 10.00).

■ **PIŁKA NOŻNA – turniej Refota Cup w Olbrachcicach, 6. kolejka:** Hawierzów – Dziećmorowice (dziś, 8.30), Cz. Cieszyn – Olbrachcice (dziś, 10.15), Bogumin – Karwina (dziś, 12.00), Piotrowice – Nydek (dziś, 13.45), Bystrzyca – Orłowa (jutro, 10.15). **RINGI:** Ostrawa – Senec (dziś, 13.00, Witkowicach), Frydek-Mistek – Trzyniec (dziś, 15.00 w ramach turnieju w Nowym Jiczynie).

PIERWSZA I DRUGA LIGA HOKEJA NA LODZIE

Forma ulotniła się w nieznane

I LIGA

HAWIERZÓW – MLADA BOLESŁAW 3:4 (2:0, 1:1, 0:3). Bramki: 7. Škoda, 15. i 24. Zdeněk – 28. i 43. Paroulek, 43. i 51. Piecha. Sędziował Hodek. Kary 6:6, wykorzystane 1:1. Widzów 908.

Z faworyzowaną Mladą Bolesławią hawierzowskie Pantery przegrały minimalną różnicą, po zaciętej walce. Trener gospodarzy Alois Chlustina miał duże kłopoty z ustaleniem wyjściowego składu na mecz. Z powodu kontuzji ramienia zabrakło napastnika Stavenskiego, katar wirusowy uniemożliwił z kolei grę Fadrnemu – obecnie kluczowemu napastnikowi w kadrze Chlustiny. Gospodarze rozpoczęli z dużym animuszem. W 7. minucie Rozum wykiwał Richarda Krála, dograł do Škody, a ten strzałem z nadgarstka po raz pierwszy pokonał Šindeláře w bramce gości – 1:0. Hawierzowianie w pierwszej tercji narzucili faworytowi swoje warunki i tempo gry, dołączając w 15. minucie drugiego gola z kija Zdeňka. Ten sam zawodnik w 24. minucie podczas przewagi 5 na 3 poprawił z bliskiej odległości na 3:0, kierując zarazem Šindeláře na ławkę rezerwowych. Z doświadczonym Altrichterem w bramce goście poprawili swoje szyki obronne, ale na 3:1 obniżyli po dużym błędzie Novotnego. Hawierzowski golkiper w 28. minucie po prostu zlekceważył wrzutkę Paroulka z połowy lodowiska. Na wstępie trzeciej tercji goście uderzyli po raz drugi. W roli głównej znów był Paroulek, który w przewadze liczebnej strzałem z dystansu nie dał szans Novotnemu – 3:2. Na wyrównanie starczyło gościom 18 sekund, Piecha zmienił kierunek lotu krążka po strzale Sýkory – 3:3. Faworyt poszedł za ciosem, w 51. minucie definitywnie pogrążając gospodarzy. Bohaterem w barwach Mladej Bolesławi został Piecha (wychowanek Hawierzowa, znany m.in. z gry w Orłowej), który strzałem pod poprzeczkę przechylił szalę meczu na stronę faworyta – 3:4.

HAWIERZÓW: Novotný – Lašek, Klimeš, Galvas, Dresler, Vavruša, Peštuka – Hamrák, Škoda, Seman – Žák, Zdeněk, Rozum – Heider, Sikora, Brynecký – Florián, Giesel, Sztefek.

Lokaty: 1. Ujście n. Ł. 95, 2. Hradec Kr. 92, ... 10. Hawierzów 48 pkt.

DZIŚ: Trzebicz – Hawierzów (17.00).

II LIGA

PRZERÓW – ORŁOWA 6:3 (3:1, 2:1, 1:1). Bramki: 1. i 37. Sprušil, 3. Sabela, 7. Piluša, 36. Martinák, 57. Kolář – 11. Mintěl, 27. Jemelík, 47. Lhotský. Hokeistom Orłowej jak za dotknięciem czarodziejskiej różdżki prysnęła forma. Podopieczni trenera Jana Vavrečki mają już wprawdzie zapewniony awans do playoffs (gdzie trafi ósemka najlepszych drużyn), ale działacze klubu liczą na wywalczenie lokaty w pierwszej czwórce tabeli. Po przegranej w Przerowie Orły tracą do czwartego miejsca sześć punktów. Na lodzie Przerowa orłowianie zaliczyli kolejny kiepski występ. Dwa z trzech goli zdobyli obrońcy, ekipa Jana Vavrečki ma w ostatnich kolejkach kłopot ze zdobywaniem bramek. Forma ulotniła się też bramkarzowi Holešowi, który po raz drugi z rzędu nie dokończył meczu. Holuša w 37. minucie zmienił Volf. *– Do playoffs pozostały cztery kolejki, musimy wziąć się w garść* – powiedział „GL" trener Orłowej **Jan Vavrečka**. Okazję do zrehabilitowania się mają Orły już jutro przed własną publicznością zmierzą się z Blanskiem (17.00).

ORŁOWA: Holeš (37. Volf) – Mitěl, Jemelík, Tluszczik, Fendek, Matuška, Balajka, Bavlšík – Grygar, Novák, Galgonek – Kraft, Pavlas, Lhotský – Sikora, Stránský, Kotásek – Krajča, Bindáč.

Lokaty: 1. T. Brno 79, 2. Szumperk 78, 3. Blansko 74,... 5. Orłowa 67 pkt.

JUTRO: Orłowa – Blansko (17.00).

JANUSZ BITTMAR